

THE EDUCATOR PROJECT A PILLAR OF SOCIAL INCLUSION IN ADULT EDUCATION

ИЗВЕШТАЈ/ВОДИЧ

ЕДУКАТОР - СТОЛБ НА
СОЦИЈАЛНАТА ИНКЛУЗИЈА ВО
ОБРАЗОВАНИЕТО НА ВОЗРАСНИ.

ОКТОМВРИ 2023 ГОДИНА

Развиено од експертите на Конзорциумот на проектот бр. 2021-1-PL01-
KA220-ADU-000035239:

- FUNDACJA EDUKACJI ROZWOJU I INNOWACJI (Фондација за развој на образованието и иновации) – Краков, Полска
- САМЕРИМПЕКС ИМПУЛСИ ДОО – Скопје, Северна Македонија
- EDU SMART TRAINING CENTER LIMITED – Келс, Ирска

Co-funded by
the European Union

СОДРЖИНА

- ПРЕДГОВОР
Улогата на воспитувачот во образованието на обесправените возрасни лица
- Меѓународен контекст
- Европски контекст
- Добри практики за допирање на обесправени возрасни лица
- Добри практики во Ирска
- Добри практики во Македонија
- Свесно градење на концентрација во образовниот процес на обесправените возрасни лица
- Наменски материјали за едукатори – КОНЦЕНТРАЦИЈА
- Сценарио 1
- Сценарио 2
- Нова тимска работа – модел на групна динамика
- Наменски материјали за едукаторите – ангажирање на учесниците во групниот процес
- Сценарио 1
- Сценарио 2
- Способноста на воспитувачот да развие обука користејќи достапни апликации и онлајн алатки

СОДРЖИНА

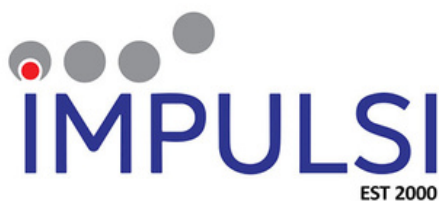
- Наменски материјали за едукатори – ONLINE TOOLS
- Сценарио 1
- Сценарио 2
- РЕЗИМЕ

FUNDACJA EDUKACJI ROZWOJU I INNOWACJI

(Фондација за развој на образованието и иновации) – Краков, Полска

САМЕРИМПЕКС ИМПУЛСИ ДОО – Скопје, Северна Македонија

EDU SMART TRAINING CENTER LIMITED – Келс, Ирска

Проект „Едукаторот како столб на социјалната вклученост во образованието на возрасни“ кофинансиран од Европската Унија. Европската комисија не е одговорна за произведената содржина. Програма Еразмус+, Акција 2: Партнерства за соработка во секторот за образование на возрасни.

ПРЕДГОВОР

“Education is the most powerful weapon which you can use to change the world.”

Nelson Mandela

Добредојдовте во нашиот Водич за едукатори!

Овој водич е подготвен од експертите на конзорциумот и е посветен на едукаторите кои работат со возрасни, а особено на оние кои се соочуваат со уникатни предизвици поврзани со работата и соработката со обесправените возрасни лица.

Нашата цел е да им обезбедиме на едукаторите вредни алатки и совети кои ќе помогнат да се создаде поинклузивна и поефективна средина за учење.

Во овој водич ќе најдете меѓународни добри практики, инспиративни сценарија за работилници/лекции и едукативни материјали кои ќе ви овозможат ефективно да одржувате часови со возрасни, особено оние кои се во неповолни ситуации или се изложени на ризик од социјално исклучување.

Се надеваме дека приложените ресурси ќе бидат извор на идеи и инспирација кои ќе придонесат за подобрување на квалитетот на образованието на возрасните и социјалната вклученост.

Се надеваме дека приложените ресурси ќе бидат извор на идеи и инспирација кои ќе придонесат за подобрување на квалитетот на образованието на возрасните и социјалната вклученост.

FERI лидер на конзорциумот

Работењето како едукатор за возрасни е единствена работа и бара разновидни вештини. Вашата улога е клучна во создавањето општество во кое секој има можност да учи и да се развива, без оглед на нивната животна ситуација. Затоа овој водич се фокусира на алатки кои ќе ви помогнат да се справите со овој предизвик.

Ви посакуваме добро читање и инспиративна работа со возрасните!

Тим на експерти

Улогата на воспитувач во образованието на обесправените возрасни лица

Проектот „Едукаторот како столб на социјалната вклученост во образованието на возрасни“ има за цел да развие едукативни решенија за воспитувачите кои работат со загрозени лица.

Работата на воспитувачите со обесправените возрасни лица е насочена не само кон пренесување на знаењето, туку пред сè да им помогне на овие луѓе да ги надминат тешкотиите и да го развијат својот потенцијал. Неповолната ситуација може да вклучува различни предизвици како што се невработеност, сиромаштија, ниска самодоверба, недостаток на претходни можности за образование или соочување со различни животни тешкотии.

Едукаторите кои работат со обесправени возрасни лица честопати мора да се справат со многу предизвици. Ова бара емпатија, разбирање и способност да се изгради доверба. Клучот за успехот е воспоставување партнерство во кое едукаторите и учесниците работат заедно за да постигнат заеднички цели. Еден од главните предизвици е мотивирање на возрасните да се занимаваат со образование и развој. Едукаторите мора да бидат свесни за различните мотивациони фактори, како што се целите и вредностите на учесниците, нивните индивидуални потреби и очекувања. Исто така, важно е да се земе предвид животниот контекст и надворешните ограничувања, како што се недостаток на време, финансии или семејни обврски.

Работата на воспитувачите се заснова на разбирање на нивните образовни потреби и прилагодување на програмите и наставните методи на нивните специфични барања. Многу едукатори користат холистички пристапи кои го земаат предвид не само образовниот аспект, туку и емотивниот, социјалниот и професионалниот пристап.

Изградбата на мрежа за поддршка на заедницата околу обесправените возрасни е исто така исклучително важна. Образовните активности треба да вклучуваат можност за

воспоставување контакти, градење односи и поддршка на учесниците преку соработка и споделување искуства.

Работата на воспитувачите може да донесе огромни придобивки, како за самите учесници, така и за општеството во целина. Преку своите активности, едукаторите ги поддржуваат учесниците во подобрувањето на квалитетот на животот.

Концептот на „обесправени возрасни лица“ се однесува на група на возрасни кои се соочуваат со различни пречки, дискриминација или тешкотии во нивните животи што ги спречуваат целосно да учествуваат во општеството и работата. Обесправените возрасни обично се луѓе кои се наоѓаат во тешка животна ситуација, како што се: невработеност, ниско ниво на образование, возраст, недостаток на финансиска стабилност, недостаток на социјално прифаќање, чувство на исклучување или вистинска исклученост поради, на пример, сексуална ориентација, здравствени проблеми или инвалидитет, миграција или тешкотии во социјалната интеграција. Дефиницијата може да варира во зависност од контекстот и земјата, но накратко се работи за луѓе кои се соочуваат со различни форми на дискриминација, социјална исклученост или тешкотии што го попречуваат нивното целосно учество во општеството и работата. За да им се помогне на овие групи луѓе, постојат различни програми за обука, курсеви и иницијативи насочени кон подобрување на нивните квалификации и вештини, како и зголемување на нивните шанси за успех во нивниот професионален и личен живот.

Терминот е конзистентен со одредбите на секторот за образование на возрасни од програмата Еразмус+, каде што обесправените возрасни се луѓе во тешка животна, економска и социјална ситуација, со помалку можности, изложени на ризик од социјална исклученост поради недоволни клучни компетенции, особено основни вештини, вклучувајќи ги и дигиталните вештини. Овие возрасни ги користат часовите што ги подобруваат овие вештини за да живеат самостојно, да бидат активен член на општеството, родител кој поддржува и да го пронајдат својот пат на пазарот на трудот. Овие курсеви и програми се организирани од различни типови на институции или организации.

Партнерите заеднички развија рамка за мотивирање на таквите луѓе да продолжат со образованието:

- **Обезбедување информации за придобивките од учењето** - вреди да се разговара со возрасните за придобивките од учењето. Треба да се нагласи кои вештини и знаења може да се стекнат и какви придобивки може да произлезат од подобрувањето на професионалните квалификации, како што е подобра работа или повисока плата. Фокусирајќи се на специфичните вештини што ќе ги стекнат и какви можности тоа ќе им отвори.
- **Наоѓање или развивање на програми за обука прилагодени на нивните потреби** - вреди да се бараат програми за обука кои се прилагодени на потребите на возрасните. Ваквите програми често нудат флексибилен распоред на часови и ви овозможуваат да стекнете знаења и вештини за кратко време.
- **Подготовка на индивидуален план за учење** - вреди да се подготви индивидуален план за учење за возрасен кој ќе биде прилагоден на нивните потреби и можности. На овој начин, можете да ги мотивирате да го следат учењето чекор по чекор и да го зголемите нивното чувство за контрола врз процесот на учење. Ова исто така ќе им помогне на обесправените возрасни да ги идентификуваат своите развојни цели и да развијат акциони планови за да им помогнат да ги постигнат тие цели. Помагањето во поставувањето јасна

цел и следењето на напредокот може да биде моќен мотиватор. Разбирањето на индивидуалните потреби и стиловите на учење на учениците и прилагодувањето на процесот на учење на овие потреби може да ја зголеми мотивацијата и ангажираноста.

- **Креативно и атрактивно претставување на содржината** - презентирајте ги едукативните материјали на интересен, атрактивен начин кој е прилагоден на потребите на учениците. Користете различни методи и алатки како што се мултимедија, игри и практични вежби за да го направите процесот на учење попријатен и поинтересен. Користете технологија како што се платформи за е-учење, мобилни апликации, видео лекции, така што учениците ќе имаат пристап до различни едукативни материјали во секое време и каде било. Употребата на современи технолошки алатки може да ја зголеми атрактивноста и достапноста на процесот на учење.
- **Примена на пристап заснован на компетентност** - развивање специфични знаења и вештини кои се релевантни за обесправените возрасни лица. Со фокусирање на специфичната вредност што тие ја добиваат, учениците ќе имаат поголема веројатност да продолжат да учат.
- **Создавање позитивна средина** - вреди да се создаде средина која ќе биде погодна за учење и ќе мотивира за преземање образование. Можете да организирате група за поддршка или да му дадете поддршка на возрасен од најблиските. Важно е да ги поттикнете другите да споделуваат искуства и да учат едни од други.
- **Создавање позитивна средина** - вреди да се создаде средина која ќе биде погодна за учење и ќе мотивира за преземање образование. Можете да организирате група за поддршка или да му дадете поддршка на возрасен од најблиските. Важно е да ги поттикнете другите да споделуваат искуства и да учат едни од други.
- **Покажување дека учењето може да биде пријатно** - вреди да се покаже на возрасен дека учењето може да биде пријатно и интересно. Можете да го поттикнете нивниот интерес за теми кои се важни за нив и да поттикнете развој во нови области.
- **Прилагодување на разликата на учесниците** - вреди да се земат предвид различните стилови на учење, стекнувањето знаење и преференциите на учесниците во образованието за возрасни. Важно е да се користат различни техники и алатки за да се прилагоди процесот на обука на индивидуалните потреби.

Сите горенаведени елементи можат да помогнат да се мотивираат обесправените возрасни лица да продолжат со образованието. Важно е да се работи систематски и да се вложат напори за да му се помогне на возрасен да стекне знаења и вештини кои ќе му помогнат да ги постигне целите во кариерата или животот. Важно е секој учесник да има свои уникатни потреби и мотивации, затоа е важно да им пристапите на учесниците индивидуално и да ги прилагодите мотивациските методи на нивната ситуација.

Дополнително, вклучуваат алатки кои ја поддржуваат мотивацијата за учење:

- **Цели и пресвртници:** помагањето на поединците да постават цели и пресвртници може да им помогне да станат помотивирани да учат и да дејствуваат. Целите мора да бидат реални и достапни, а нивното постигнување треба да се наградува.
- **Позитивно размислување:** помагањето на луѓето да размислуваат позитивно може да им помогне да се справат со стресот и тешкотиите и да го подобрат нивниот пристап кон учењето. Тие може да се научат на техники за позитивно размислување, како што се потрага по позитивната страна на ситуациите и фокусирање на успеси наместо на неуспеси.
- **Интелектуален предизвик:** помагањето на поединците да се вклучат во интелектуалните предизвици може да помогне да се стимулираат нивните умови и да се зголеми нивната мотивација за учење. Можете да им понудите можност да научат нешто ново, интелектуален предизвик или начин да ги развијат своите вештини.
- **Индивидуален пристап:** Разбирањето на индивидуалните потреби и преференци може да помогне да се обезбеди мотивација за учење. Затоа, важно е да го прилагодите вашиот пристап кон секоја личност за да им дадете најдобри шанси за успех.
- **Награди и пофалби:** Наградувањето и пофалувањето на достигнувањата може да помогне да се стимулира мотивацијата за учење и продолжување со работа. Можете да им понудите на луѓето награди за постигнување цели или пофалби за сработеното за да ја зголемите нивната самодоверба и мотивација.

Иновативни начини да се допре до образовно обесправените возрасни:

- **Мобилно учење** - употреба на мобилни уреди (на пр. паметни телефони) за испорака на образовни содржини. Ова е особено ефикасно за луѓе кои имаат ограничен пристап до десктоп компјутери или класични онлајн курсеви. Важно е да се користат е-платформи, платформи за е-учење кои овозможуваат учење насекаде и во секое време.
- **Социјални медиуми** - создавање образовни заедници на платформи како Facebook, Twitter и LinkedIn. Споделување едукативни материјали, совети и инспиративна содржина преку социјалните медиуми за да се привлече внимание и да се поттикне учењето.
- **Далечинска настава во реално време** - благодарение на употребата на различни онлајн алатки, како видеоконференции, обуката може да се спроведе во реално време без потреба од физичко присуство на учесници.
- **Едукативни игри (гајмификација)** - користејќи го пристапот на гејмификација, можете да креирате едукативни игри кои ги ангажираат учесниците и им овозможуваат да стекнат знаење на интерактивен и пријатен начин. Воведете елементи на конкуренција и награди за да го зголемите ангажманот и мотивацијата за учење.
- **Менторство** - користењето на ментор или наставник за да помогне во учењето и развојот на вештините може да биде ефикасен начин за мотивирање на учесниците и зголемување на нивните шанси за успех.
- **Раскажување** - раскажување инспиративни приказни за луѓе кои успеале да ги надминат образовните тешкотии и да постигнат успех. Споделување примери на луѓе кои пронашле нови можности преку образованието за да ги охрабрат другите да продолжат со учењето.
- **Програми за обука на работното место** - овој пристап вклучува организирање обука на работното место и користење практични задачи и вежби кои им помагаат на учесниците да го применат знаењето во пракса.

- **Персонализација и флексибилност** - прилагодување на образовните програми на индивидуалните потреби и преференции на учесниците. Обезбедување флексибилни опции за учење, како што се самостојно учење, онлајн курсеви и далечински консултации.

Меѓународен контекст

Препорака на Советот на Европската Унија за патеки за надградба на вештини

Препораката на Советот на Европската унија од 19 декември 2016 година за Патеки за надградба: Нови можности за возрасни се однесува на промовирање и олеснување на пристапот до учење и обука за возрасните кои имаат потешкотии со основните вештини. Ова има за цел да ги развие нивните вештини, знаења и компетенции.

Советот препорачува земјите-членки да преземат системски активности кои ќе овозможат им понуди на возрасните со ниски вештини, знаења и компетенции, на пример на оние кои го напуштиле образованието или обуката без средно образование или еквивалентно ниво на квалификација и кои не се подобни за поддршка од Младинска гаранција, пристап до патеки ги подобруваат вештините што им овозможуваат, во зависност од нивните индивидуални потреби:

- постигнување минимално ниво на писменост, математика и дигитална компетентност; или
- постигнување на поширок сет на вештини, знаења и компетенции

соодветни за пазарот на трудот и активно учество во општеството, базирајќи се на Препораката 2006/962/EЗ за клучните компетенции за доживотно учење, преку напредување кон квалификации на ниво 3 или 4 за EQF во зависност од националното Услови.

Оваа поддршка треба да се спроведе во три чекори, т.е., проценка на тековните вештини и идентификација на потребите, приспособена образовна понуда и валидација.

Дополнително, како што е наведено во Препораката, системот според кој се нуди поддршката треба да овозможи градење соработка помеѓу засегнатите страни, промовирање и ширење на преземените активности, спроведување мотивациони активности и консултации, развивање на компетенциите на воспитувачите и постојано следење и евалуација.

Европски контекст

Прашањето за учење на возрасни во Европската Унија не е нова тема. Сепак, треба да се нагласи дека во последните неколку години станува се поважен. Клучниот документ кој ја дефинира политиката на ЕУ во областа на образованието на возрасните е **Резолуција на Советот за новата европска агенда за учење на возрасни 2021-2030 година**.

Земјите-членки се согласија дека учењето на возрасни бара холистички пристап кој опфаќа меѓусекторска и повеќекратна соработка и ефективна координација на европско, национално, регионално и локално ниво. Ова ќе вклучи проширување и подобрување на обезбедувањето, промовирањето и користењето на формалните, неформалните и неформалните можности за учење достапни за сите.

Главните приоритетни области на агендата, наведени подолу, имаат за цел да обезбедат континуитет на работата и понатамошен развој на учењето на возрасните во областа на:

- управување;
- понуди за доживотно учење и нивна употреба;
- достапност и флексибилност;
- квалитет, правичност, вклученост и успех во учењето на возрасните;
- еколошка и дигитална трансформација.

Друг водечки документ за развивање на вештините на возрасните во Европа е Европската агенда за вештини. Станува збор за петгодишен план да им помогне на компаниите и нивните вработени да развијат и користат вештини приспособени на потребите на пазарот на трудот преку:

- зајакнување на одржливата конкурентност на компанијата, во согласност со Европскиот зелен договор;
- обезбедување социјална правда, т.е. имплементација на првиот принцип на Европскиот столб за социјални права: пристап до образование, обука и доживотно учење за секого, насекаде во ЕУ;
- градење отпорност на кризи врз основа на научените лекции за време на пандемијата Ковид-19.

Важен документ, особено во контекст на поддршката на обесправените лица, е Препораката на Советот од 2016 година за Патеки за надградба: Нови можности за возрасни. Земјите-членки се согласија дека на возрасните со ниска вештина, како што се оние што го напуштаат училиштето и оние кои немаат завршено средно образование, треба да им се обезбеди пристап до патишта за подобрување на вештините што ќе им овозможат, во зависност од нивните индивидуални потреби, да:

- постигнување минимално ниво на вештини за читање, пишување и математичко расудување, како и дигитални компетенции; или
- да постигнете поширок сет на вештини, знаења и компетенции соодветни за пазарот на трудот и активно учество во општеството, врз основа на Препораката 2006/962/EЗ за клучните компетенции за доживотно учење, со напредок кон квалификациите на ниво 3 или 4 од Европската рамка на квалификации во зависност од националните услови.

Секој од овие документи ја нагласува потребата за професионализација и градење на капацитетите на едукаторите за возрасни, вклучително и практичарите (на пример, ментори, негуватели) и други професионалци вклучени во активностите за поддршка како што се советници за насоки, валидација, информирање, подигање на свеста, лидерство и управување со учење на возрасни.

Добри практики за допирање на обесправени возрасни лица.

Иницијативи кои тестираат различни начини на допирање на обесправени возрасни и ја оценуваат нивната ефикасност, вклучително и.:

- **“Digital Deltagelse”** - е проект имплементиран во Данска кој има за цел да ги зголеми дигиталните компетенции на возрасните, вклучително и постарите лица и имигрантите. Проектот користи различни методи, како онлајн обука, стационарни курсеви, менторство и поддршка од волонтери.

<https://www.ucviden.dk/da/projects/min-egen-bog-fra-analog-til-digital-portfolio-i-dagtilbud-0-6-%C3%A5r>

- **“Училишта за втора шанса” во Италија** - овој проект има за цел да им обезбеди на возрасните кои немаат завршено основно или средно училиште втора шанса да добијат образование. Проектот организира специјални училишта кои нудат образовни програми прилагодени на потребите на учениците.

http://www.e2oespana.org/wp-content/uploads/2016/06/Report_E2C-Schools_pilot_project.pdf

- **“Подобри шанси - подобри иднини” во Ирска** - овој проект се фокусира на обезбедување поддршка на возрасни лица кои се образовно обесправени преку обука за кариера и совети. Целта на проектот е да им помогне на овие луѓе да стекнат вештини и знаења кои ќе им помогнат да најдат подобро вработување или да започнат сопствен бизнис.

<https://www.gov.ie/en/publication/775847-better-outcomes-brighter-futures/>

- **“Вештини за живот”** во Велика Британија - овој проект има за цел да ги подобри вештините за читање, пишување и бројчање кај возрасните кои имаат потешкотии во оваа област. Проектот организира специјални курсеви и обуки кои им помагаат на учесниците да ги стекнат овие вештини.
<https://www.gov.uk/government/topical-events/skills-for-life>
- **“Образование и обука 2020” во Франција** - овој проект има за цел да го подобри квалитетот и пристапноста на образованието за возрасните низ ЕУ. Проектот се фокусира на создавање нови програми за образование и обука кои се прилагодени на потребите на учесниците и им помагаат да ги постигнат своите образовни цели.
<https://www.education.gouv.fr/studies-and-statistics-education-france-and-europe-326296>
- **SOLAS** - е ирската агенција за професионални квалификации која нуди курсеви и обуки за возрасни со различни нивоа на образование. Проектот се фокусира на зголемување на професионалните вештини и компетенции, како што се ИТ, јазични и комуникациски вештини. <https://www.solas.ie/>
- **“Иницијатива за враќање во образованието”** - е програма на ирската влада која нуди финансиска поддршка и обука за возрасни кои сакаат да се вратат во образованието. Програмата се фокусира на зголемување на пристапот до образование и олеснување на враќањето на пазарот на трудот.
<https://www.citizensinformation.ie/en/education/returning-to-education/back-to-education-initiative/>
- **Програмите за образование во заедницата** се образовни програми организирани од различни невладини организации во Ирска. Овие програми нудат курсеви и обуки за возрасни, вклучувајќи ги и оние со образовни недостатоци, како што се имигрантите, невработените лица и лицата со посебни потреби. Програмите се фокусираат на развивање на вештини и знаења потребни на пазарот на трудот.
<https://www.etbi.ie/etbs/community-education/>
- **“Програма за образование на возрасни и доживотно учење”** - програма за образование на возрасни и доживотно учење, финансирана од Владата на Македонија, а ја спроведува Министерството за образование и наука. Проектот нуди обуки и курсеви за возрасни во различни области, како што се ИТ, странски јазици, бизнис и претприемништво.
[http://periodica.fzf.ukim.edu.mk/ijert/IJERT%2001.1%20\(2015\)/IJERT%202015%201.20%20Elena%20Rizova%20%20REFORMS%20AND%20THE%20SYSTEM%20FOR%20ADULT%20EDUCATION%20IN%20REPUBLIC%20OF%20MACEDONIA.pdf](http://periodica.fzf.ukim.edu.mk/ijert/IJERT%2001.1%20(2015)/IJERT%202015%201.20%20Elena%20Rizova%20%20REFORMS%20AND%20THE%20SYSTEM%20FOR%20ADULT%20EDUCATION%20IN%20REPUBLIC%20OF%20MACEDONIA.pdf)

- **“Образование за вработување”** – проект кој го спроведува непрофитната организација Фондација Отворено општество – Македонија, кој нуди обуки и стручни курсеви за возрасни со образовни недостатоци. Проектот се фокусира на професионалните квалификации во секторите каде што има работа на побарувачката на пазарот во Македонија.
<https://e4e.mk/en/home/>
- **“Младите можат да го направат тоа”** – проект кој го спроведува непрофитната организација Центар за меѓукултурен дијалог, кој нуди обуки и курсеви за млади луѓе на возраст од 15 до 29 години кои немаат завршено училиште или имаат низок степен на образование. Проектот се фокусира на професионалните квалификации и претприемништвото.
<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/icd-guidelines>

Сите овие иницијативи имаат за цел да ја подобрат состојбата на обесправените возрасни лица преку обезбедување поддршка и нудење обука и курсеви кои ќе им помогнат да стекнат нови вештини и компетенции, да ја подобрат нивната професионална состојба и да ја зголемат нивната вработливост. Во секоја од овие иницијативи, беше извршена проценка на ефективностa и ефикасноста на методите и алатките што се користат. Беше оценето, меѓу другото: нивото на вклученост на учесниците, нивниот напредок во учењето и стекнувањето вештини и достигнувањата на пазарот на трудот. Препораките за најдобра практика подоцна беа споделени со други организации за да помогнат во креирањето и спроведувањето ефективни проекти за учење.

Добри практики во Ирска

Пример 1

„Иницијатива за враќање во образованието“ (BTEI) во Ирска

BTEI е основан во 2000 година и е финансиран од ирската влада. Програмата има за цел да им овозможи на возрасните кои го прекинале образованието да се вратат на учење.

BTEI нуди финансиска и обука за поддршка како што се курсеви, стручна обука и курсеви за подготовка за испити. Програмата е бесплатна и достапна за лица над 18 години кои немаат завршено средно образование. BTEI се фокусира на поддршка на образованието поврзано со пазарот на трудот, нудејќи обука и курсеви во области како што се ИТ, менаџмент, финансии и продажба. Програмата нуди и курсеви за подготовка за стручни и квалификациски испити, што ги зголемува шансите за наоѓање работа на конкурентен пазар. Од своето основање, BTEI им помогнала на илјадници луѓе да се вратат во образованието и да стекнат нови вештини. Според податоците од 2020 година, над 100.000 луѓе ја користеле програмата во последните пет години. Програмата е достапна низ Ирска и нуди многу различни видови на образование, во зависност од потребите и интересите на учесниците.

Програмата BTEI, исто така, спроведува истражување за ефективност и ефикасност на програмата. Според извештаите, повеќето учесници веруваат дека програмата им овозможила да стекнат нови вештини и да ги подобрат своите професионални квалификации, што значително ги зголемило нивните шанси да најдат работа или да се унапредат на работа.

Различни видови обуки и курсеви се нудат во рамките на Иницијативата за враќање во образованието (BTEI) во Ирска, а изборот зависи од интересите и потребите на учесниците. Сепак, врз основа на податоците од BTEI, може да се заклучи дека најчесто користени обуки и курсеви се оние поврзани со компјутери, информатичка технологија, англиски јазик и основни деловни вештини.

- Курсевите за компјутери и информатичка технологија се многу популарни меѓу учесниците на BTEI. Како дел од овие курсеви, учесниците можат да научат како да користат компјутер, канцелариски програми, дизајн на веб-страници и програмирање.
- Англискиот јазик е исто така важен предмет во рамките на програмата BTEI, особено за луѓето кои сакаат да ги подобрат своите шанси на пазарот на трудот. Јазичните курсеви можат да им помогнат на учесниците да развијат комуникациски вештини и да ја зголемат нивната доверба во ситуации поврзани со англискиот јазик.
- Основни деловни вештини како што се управување со времето, интерперсонална комуникација и преговарање се исто така понудени во програмата BTEI. Учесниците можат да стекнат практични вештини кои можат да бидат корисни на работа или во водење на сопствен бизнис.

Сепак, вреди да се запамети дека понудата на обуки и курсеви под BTEI е разновидна и зависи од потребите на учесниците. Програмата се стреми да ги прилагоди своите понуди на потребите на учесниците за да им помогне да ги постигнат своите образовни и кариерни цели.

Пример 2

„Подобри шанси - подобри иднини“ во Ирска

Целта на проектот е да се обезбеди поддршка на образовно обесправените возрасни лица за да им се помогне да ги стекнат вештините и квалификациите потребни за пазарот на трудот.

Проектот го спроведува Ирската мрежа за локален развој (ILDN), која е невладинa организација која ги поддржува локалните заедници. Проектот се состои од три главни елементи: обука и курсеви, кариерно советување и финансиска поддршка за учесниците во проектот. Проектот организира различни обуки и курсеви кои им помагаат на учесниците да стекнат вештини и квалификации во различни области, како што се ИТ, странски јазици, бизнис и претприемништво. Како дел од проектот се нуди и кариерно советување за да им се помогне на учесниците да ги дефинираат своите цели во кариерата и да најдат соодветно вработување или да одлучат да започнат сопствен бизнис. Финансиска поддршка е исто така достапна за учесниците во проектот за да им се помогне да ги покријат трошоците поврзани со учество во обука и курсеви, како што се патување, сместување и оброци. Проектот е финансиран од Европскиот социјален фонд и Владата на Ирска.

Проектот беше лансиран во 2015 година и се уште работи денес, привлекувајќи стотици учесници од цела Ирска. Проектот „Подобра шанса - подобра иднина“ постигна многу позитивни резултати за образовно обесправените возрасни лица:

- **Зголемување на можностите за вработување** - многу луѓе кои учествувале во проекти за обука и кариерно советување најдоа вработување или ја подобрија својата професионална состојба.
- **Подобрување на вештините и квалификациите** - учесниците на проектите за обука стекнаа нови вештини и квалификации, кои им помогнаа да добијат подобро вработување или да одлучат да започнат сопствен бизнис.
- **Зголемена самодоверба** - учесниците на проектите за обука стекнаа поголема самодоверба и самопочит, што им помогна во приватниот и професионалниот живот.
- **Подобра социјална интеграција** - проектот им помогна на возрасните образовно обесправени подобро да се интегрираат во општеството и да го подобрат нивниот квалитет на живот.
- **Зголемување на нивото на образование** - проектот им помогна на луѓето кои не завршиле училиште или имале низок степен на образование да се стекнат со образование и да го подобрат своето знаење.

- **Зголемување на свеста** - проектот помогна да се зголеми јавната свест за проблемот со помалку образовни можности за возрасните и потребата од активности за подобрување на нивната состојба.

Генерално, Подобра шанса - подобра иднина придонесе за подобрување на состојбата на образовно обесправените возрасни лица во Ирска и е добар пример за успешна иницијатива за подобрување на квалитетот на животот и социјалната вклученост. Според Ирската мрежа за локален развој (ILDN), која е организацијата што го спроведува проектот, „Подобри шанси - подобра иднина“ поддржа илјадници обесправени возрасни лица со можности за образование во Ирска од почетокот на проектот во 2015 година. Проектот понуди обука и курсеви за различни области како што се ИТ, странски јазици, бизнис и претприемништво. Според ILDN, многу луѓе кои учествувале во проекти за обука и кариерно советување нашле вработување или ја подобриле својата професионална ситуација. Проектот исто така помогна да се подобрат вештините и квалификациите на учесниците и да се зголеми нивната самодоверба.

Добри практики во Македонија

Пример 1

“Образование за вработување” во Македонија,,

Образование за вработување" - проект кој се спроведува од 2005 година и продолжува до денес од страна на непрофитната организација Фондација Отворено општество - Македонија.

Проектот нуди обуки и стручни курсеви за образовно загрозени возрасни лица во Македонија. Целта на проектот е да се подобри вработливост и професионални вештини на возрасните кои се далеку од пазарот на трудот поради ниско ниво на образование или недостаток на соодветни квалификации. Проектот се состои од различни активности како давање совети и советодавна поддршка, нудење обуки и стручни курсеви во сектори каде што има побарувачка на пазарот на трудот во Македонија, како што се услужниот сектор, туризмот, гастрономијата, ИТ и бизнис менаџментот. Организацијата Отворено општество - Македонија работи во партнерство со други организации за да им обезбеди на учесниците во проектот професионални стажирање во компании и институции, што им помага да стекнат практично професионално искуство и збогатување на нивното CV. Организацијата постојано ги развива своите програми и ги прилагодува на пазарот на трудот.

Пример 2

“Младите можат да го направат тоа” во Македонија

„Youth Can Do It“ - проект кој го спроведува непрофитната организација Центар за меѓукултурен дијалог, кој нуди обуки и курсеви за млади луѓе на возраст од 15 до 29 години кои немаат завршено училиште или имаат ниско ниво на образование. се спроведува континуирано од 2015 година. Целта на проектот е да се подобри вработливоста и професионалните квалификации на младите образовно загрозени лица во Македонија. Проектот се состои од различни активности како давање совети и советодавна поддршка, нудење обуки и курсеви во различни области како бизнис менаџмент, маркетинг, ИТ, развој на меки вештини и претприемништво. Центарот за меѓукултурен дијалог работи и во партнерство со други организации за да им обезбеди на младите луѓе вработувања во компании и институции, што им помага да стекнат практично работно искуство и да го збогатат своето CV. нуди менторство, кариерно советување и психолошка поддршка на учесниците.

СВЕСНО ГРАДЕЊЕ НА НЕСРЕДНАТА ВОЗРАСНА КОНЦЕНТРАЦИЈА ВО ВОСПИТНО-ОБРАЗОВНИОТ ПРОЦЕС

Сè повеќе сме погодени од дисперзијата на мислите, преоптоварувањето со информации и информацискиот хаос во светот. За нас станува потешко да се фокусираме и апсорбираме и асимилираме нови информации. Концентрацијата е способност да се фокусира и да се задржи вниманието на одредени задачи. Неопходно е при извршување на сите видови свесни активности. Благодарение на него, можеме да го насочиме нашето внимание, да забележиме и да го правиме она што ни е важно во даден момент.

Неопходно е во професионалниот живот, но и во личниот живот - при извршување на активности и задачи на работа, градење нови цели, како и во обични секојдневни активности. Со развивање на концентрацијата, ја зајакнуваме и внимателноста, способноста да се фокусираме на приоритетите, способноста да размислуваме логично и аналитички, како и да бараме и избираме информации. Затоа, способноста за концентрирање е важна област на компетентност за возрасните. Способноста да се концентрираат им е потребна на сите возрасни лица, меѓутоа, посебна поддршка во оваа област треба да се обезбеди на луѓето од обесправените групи.

Поради обемот на тешкотиите и проблемите што ги засегаат, како и бариерите што мора да се надминат, клучна е способноста свесно да се насочи и интензивира вниманието на избраната активност.

Градењето концентрација во групите за обука може да биде предизвик бидејќи различни фактори можат да влијаат на распонот на вниманието на учесниците. Еве неколку потешкотии со кои може да наидете при градењето фокус во групите за обука и предложени стратегии за справување со нив:

- **Недостаток на трудност:** може да не се чувствуваат активни активности во темата за обука, што доведува до фокус на концентрацијата. Оете и релевантност за темата за обука со обезбедување информации за вредни и безбедни интереси што тие ќе добијат придобивка од стекнувањето на овие вештини. Користете различни техники за активирање, како што се групни дискусии, практични задачи, студии на случај за да ги поттикнете учесниците активно да учествуваат.
- **Премногу голема група:** големите групи може да доведат до расеаност на учесниците. Ако е можно, поделете ја групата на помали тимови каде учесниците ќе имаат поголеми можности за интеракција и пофокусирани дискусии. Користете интерактивни техники како бура на идеи и групни вежби за да го задржите вниманието на учесниците и да ги вклучите во процесот на обука.

- **Замор и слаба енергија:** долгите тренинзи може да доведат до замор на учесниците и губење на концентрацијата. Планирајте редовни паузи и физички активности кои ќе им помогнат на учесниците да ја регенерираат енергијата. Воведете различни методи на настава, како што се мултимедијални презентации, дискусии, практични вежби за да ги задржите учесниците заинтересирани и ангажирани на различни нивоа.
- **Надворешни одвлекувања:** бучавата, мобилните телефони или други надворешни одвлекувања може да им отежнат на учесниците да го фокусираат своето внимание. Создадете ја вистинската атмосфера за учење обезбедувајќи тивок простор без одвраќање. Охрабрете ги учесниците да ги исклучат мобилните телефони и другите уреди што може да им го одвлечат вниманието.
- **Монотон и недостаток на интеракција:** Долготрајните монотони презентации може да доведат до губење на вниманието на учесниците. Внесете интерактивни елементи во вашиот тренинг, како што се групни дискусии, практични вежби и игри за да го задржите вниманието и ангажираноста на учесниците. Користете различни алатки и техники, како што се визуелизации, мултимедијални презентации, групна работа, за да го диверзифицирате начинот на кој ги пренесувате информациите.

Исто така, важно е тренерот да одржува енергија, ентузијазам и посветеност, што може да влијае на концентрацијата на учесниците. Редовното следење на напредокот, проверката на разбирањето и поттикнувањето активно учество ќе им помогне на учесниците да останат фокусирани и ангажирани во процесот на обука.

Најважните совети за воспитувачите за горенаведените тешкотии со цел да се изгради концентрацијата на возрасните, вклучително и оние во неповолни ситуации вклучуваат:

РАЗБИРАЊЕ НА СОСТОЈБАТА НА УЧЕСНИЦИТЕ

Првиот чекор во градењето фокус во процесот на образование на возрасни е разбирањето дека различни поединци доживуваат различни предизвици и стресови. Обучувачите и едукаторите мора темелно да ја разберат ситуацијата на секој учесник со цел да ги приспособат нивните методи на настава и да ги поддржат во постигнувањето успех.

ВКЛУЧЕТЕ РАЗЛИЧНОСТ И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

За некои, има културно наследство може да влијае на резултатите на тие што учат и знаат да знаат. Едукаторите треба да ги признаат овие разлики и да се стремат да ги приспособат своите пристапи за да го извозможат фокусираното внимание.

МОТИВАЦИЈА И ЦЕЛИ

Од клучно значење е да им се помогне на возрасните да воспостават јасни цели и мотивации. Кога учесниците знаат зошто сакаат да учат и што сакаат да постигнат, полесно им е да се фокусираат на задачата што ја имаат. Дополнително, од исклучително значење е помагањето на учесниците да воспостават краткорочни и долгорочни цели за учење. Ова им дава на учесниците јасна перспектива и мотивација да се концентрираат.

ФОКУСИРАНА ОБРАЗОВНА СРЕДИНА

Создавањето мирна и фокусирана средина за учење е исклучително важно. Ова значи дека одвлекувањата како што е бучавата треба да се минимизираат и да се обезбедат соодветни едукативни алатки и материјали.

НАСТАВНИ МЕТОДИ

Едукаторите треба да изберат методи на настава кои промовираат концентрација и ангажираност. Примерите вклучуваат интерактивни лекции, практични вежби и интересни наставни материјали.

ПРИЛАГОДУВАЊЕ НА ТЕМПОТО

Не учат сите учесници со исто темпо. Едукаторите треба да бидат флексибилни и да го приспособат темпото на учење на индивидуалните потреби на секој човек.

ЕВАЛУАЦИЈА НА НАПРЕДОК

Редовното оценување на напредокот и давање повратни информации може да им помогне на учесниците да ги следат нивните достигнувања и да останат фокусирани.

СОЦИЈАЛНА ПОДДРШКА

Создавањето групи за поддршка каде што учесниците можат да споделуваат искуства и да се мотивираат едни со други може значително да влијае на нивната способност да се концентрираат и фокусираат.

Свесното градење концентрација е процес кој бара разбирање на индивидуалните потреби и контекст на учесниците, како и соодветни алатки и пристап од страна на воспитувачите. Работата во оваа област може да донесе значителни придобивки за ранливите возрасни лица и да им помогне да стекнат нови вештини и знаења.

Посветени материјали за едукатори – КОНЦЕНТРАЦИЈА

Како резултат на стручната работа на проектот, беше развиена листа на можни сценарија за работилници во областа на концентрацијата. Тие ги вклучија следните теми:

1. Како да се работи и да се контролира концентрацијата на обесправените возрасни лица
2. Концентрација во работата со група возрасни во тешки ситуации
3. Тајни на ефективна работа со возрасни во стресни услови
4. Зголемување на концентрацијата и мотивацијата на возрасните во неповолни животни ситуации
5. Подобрување на вештините за концентрација при работа со тешки клиенти
6. Постигнување успех во работата со возрасни со помош на техники кои ја подобруваат концентрацијата
7. Управување со концентрација при работа со групи возрасни во неповолни животни ситуации

Групата експерти на крајот ги избра темите бр. 1 и бр. 3 кои треба да се развијат како дел од проектот

Градењето фокус за обесправените возрасни е клучно за образованието и може да бара различни пристапи.

Начини да се изгради концентрација:

● **Поставување цели и планирање:**

Поставувањето цели за учење и дефинирањето на план и распоред за студирање помага во фокусирањето и организирањето на работата.

- #### ● **Одржување ритуали:**
- Навикнувањето на вашето тело на одредена активност или начин на работа (на пр., започнување на час со кратка медитација, запишување белешки или прегледување материјали пред да започнете со лекција) ви помага да влезете во режим на работа и да го фокусирате вашето внимание.

- #### ● **Користење на разновидни наставни методи:**
- Користењето на различни наставни методи (на пр., вежби, едукативни игри, дискусии, проектни задачи) помага да се задржи интересот и фокусот.

- #### ● **Елиминирање на одвлекувањата:**
- Елиминирањето на одвлекувањата (на пр., бучава, несоодветна температура, преоптоварување со информации) може да ви помогне да се фокусирате.

- #### ● **Вежби за релаксација:**
- Вежбите за релаксација, како што се техники на дишење, медитација или јога, можат да помогнат да се намали стресот и да се подобри фокусот.

- #### ● **Мотивација:**
- Мотивирањето на учениците со приспособување на наставната програма на нивните интереси и потреби, истакнување на нивните достигнувања и успеси и создавање пријателска атмосфера во училницата може да им помогне да се фокусираат на учењето.

- #### ● **Употреба на нови технологии:**
- Употребата на нови технологии, како што се платформи за е-учење, мобилни апликации или мултимедијални алатки, може да помогне да се направи наставниот процес попривлечен и да се зголеми ефективноста на градењето концентрација.

Задачи кои ја поддржуваат групната концентрација:

- **“Преуреди го зборот”**: наведете еден збор и учесниците мора да смислат што е можно повеќе други зборови со преуредување на буквите во оригиналниот збор. На пример, ако го наведете зборот „пити“, учесниците можат да смислат зборови како што се „Sip“, „Epi“, „Ipe“ итн.
- **“Табла во боја”**: Нацртајте голема табла со различни обоени кругови или правоаголници на неа. Побарајте од учесниците да се обидат да најдат врски помеѓу овие бои и да нацртаат линии што ги поврзуваат заедно.

- **“Крстозбор”**: Подгответе крстозбор со прашања на различни теми и учесниците ќе треба да се концентрираат за да ги најдат точните одговори.
- **“Загатка”**: Поставете ги парчињата од сложувалката на масата и замолете ги учесниците да ги состават. Овој тип на задачи бара концентрација и внимание.
- **“Загатки”**: Подгответе некои загатки како Судоку, крстозбори, шах или Рубикова коцка што учесниците ќе треба да ги решат.
- **“Меморија”**: нацртајте различни слики или симболи на картичките и учесниците ќе мора да се концентрираат за да ја запомнат нивната локација и да ги најдат паровите.

Неколку предлози за интересни задачи и квизови што може да се користат за интегрирање на групи во работилници за обесправени возрасни лица:

- **Игра “Тешки прашања”** - подгответе збир на тешки прашања од различни области, на пр., наука, историја, уметност, музика итн. Поделете ги учесниците во тимови и оставете ги да се натпреваруваат меѓу себе одговарајќи на прашањата.
- **“Мојата супер моќ”**: Побарајте од учесниците да ја напишат на лист својата “супер моќ” - способноста што тие мислат дека ги издвојува од другите. Потоа замолете ги да ја изразат својата моќ пред групата на креативен начин, како што е кратка презентација, цртеж или приказна.
- **Квиз “Мојот живот”** - побарајте од учесниците да цртаат или да зборуваат за клучните моменти во нивниот живот. Потоа подгответе квиз кој ќе го тестира нивното знаење еден за друг.
- **Квиз за знаење** - подгответе квиз со прашања на различни теми поврзани со областа за обука. Прашањата може да се однесуваат и на теоретско знаење и на практични примери. Поделете ги

учесниците во тимови и нека се натпреваруваат едни против други за да одговорат на прашањата.

- **Игра “Мистериска личност”** - замолете ги учесниците да напишат неколку факти за себе на лист хартија, но без да го потпишат. Потоа измешајте ги парчињата хартија и оставете секој учесник по случаен избор да избере едно од нив. Целта на играта е да се погоди кој е напишан на листот.
- **Квиз за ситници** - подгответе збир од интересни прашања и факти за различни теми, на пр., животни, култура, спорт, итн. Оставете ги учесниците да одговорат на прашањата и лицето со најточните одговори победи.
- **Игра “Погоди го зборот”** - изберете збор или фраза и нацртајте ги или опишете ги со неколку зборови, а учесниците ќе се обидат да погодат за што се работи.
- **Квиз за “Сеќавања”** - побарајте од учесниците да зборуваат за нивните најголеми спомени. Потоа подгответе квиз кој ќе ја тестира нивната меморија за овие спомени.

- **Искусете ја играта со карти** - Замовете ги учесниците да ги мапираат своите животни искуства на голем лист хартија или табла. Тие можат да користат бои, симболи и слики за да претставуваат различни настани, достигнувања и тешкотии со кои се соочиле. Потоа замовете ги да ги споделат своите мапи и да раскажат кратка приказна за едно од нивните избрани искуства.
- **Квиз “Пронајди го својот партнер”** - подгответе сет прашања или изјави на посебни парчиња хартија. Секоја личност добива едно парче хартија и треба да најде личност која има парче хартија со прашање или изјава што ја надополнува нивната. Паровите можат да разговараат за дадено прашање или изјава, за подобро да се запознаат.
- **Игра со инспиративни цитати** - подгответе неколку инспиративни цитати поврзани со темата на работилницата. Побарајте од учесниците да изберат цитат што особено ги интересира и споделете со групата зошто го избрале овој цитат и како тој може да биде поврзан со нивната ситуација или цели.
- **Квиз за мапа на цели** - Побарајте од учесниците да создадат мапа на нивните идни цели. Тие можат да користат слики, клучни зборови и креативни симболи за да ги претстават своите цели на голем лист хартија или табла. Потоа замовете ги да ги споделат своите мапи за една од целите што си ги поставиле и како имаат намера да ја постигнат.

Овие задачи и квизови можат да им помогнат на учесниците подобро да се запознаат, да се интегрираат во групата и да ја зголемат посветеноста и мотивацијата во процесот на работилницата. Сепак, запомнете дека вреди да се приспособат на специфичните потреби и контекст на група обесправени возрасни.

СЦЕНАРИО 1

Тема 1: “Како да се работи и да се контролира концентрацијата на обесправените возрасни лица”

Учесници: Едукатори кои работат со обесправени возрасни лица

Времетраење: 8 часа обука

Опис: Обуката „Како да се работи и да се контролира концентрацијата на обесправени возрасни лица“ е наменета да им помогне на едукаторите и обучувачите во работата со обесправените возрасни лица кои имаат потешкотии да се концентрираат. Обуката се состои од пет дела, вклучувајќи вовед во концентрација, идентификација на фактори кои влијаат на концентрацијата, дискусија за методите и техниките за подобрување на концентрацијата, вежби и игри за подобрување на концентрацијата и резиме и

заклучоци. Целта на обуката е да обезбеди алатки и стратегии кои ќе им помогнат на учесниците да го прилагодат својот пристап кон работата со обесправените возрасни лица и, како резултат, да ја подобрат нивната способност за концентрирање и учење.

Цел: Целта на обуката е да им обезбеди на учесниците знаења и вештини потребни за ефективна поддршка на обесправените возрасни лица во контекст на подобрување на нивната концентрација.

Резултати од учењето:

По завршувањето на обуката, учесниците ќе:

- Разберете ги факторите кои влијаат на концентрацијата и како да се справите со пречките во однос на концентрацијата
- Разберете кои специфични предизвици и потреби ги имаат обесправените возрасни лица во однос на концентрацијата
- Знаете различни методи и техники за подобрување на концентрацијата, вклучително и стратегии за градење посветеност и мотивација
- Да може да користи различни алатки кои се дизајнирани за обесправени возрасни лица и да ги прилагоди за работа со групата
- Имајте знаења и вештини за прилагодување на наставните материјали и методи на различните стилови на учење и нивоа на вештини на обесправените возрасни лица
- Да може да користи различни игри и задачи за да ја подобри концентрацијата кога работи со обесправени возрасни лица.

РАМКОВНА ПРОГРАМА:

Модул 1

Вовед (времетраење: 45 минути)

- Добредојде на учесниците и претставување на лидерот
- Презентација на целите на обуката
- Запознавање со очекувањата на учесниците (вежба која им овозможува на учесниците да се запознаат и да ги претстават своите очекувања во врска со обуката).
- Дискусија за агендата и програмата за обука.
- Објаснување на концентрацијата, нејзината важност и влијание врз процесот на учење на обесправените возрасни лица.

Модул 2

Поддршка/зголемување на концентрацијата и објаснување на пречките за концентрација (времетраење: 90 минути)

- Презентирање на различни фактори кои влијаат на концентрацијата.
- Вовед во специфичните предизвици и потреби на обесправените возрасни лица кои можат да влијаат на нивната способност да се концентрираат.
- Дискусија за тоа како да се справите со пречките за концентрација како стрес, замор, одвраќање итн.
- Вежби кои им овозможуваат на учесниците да разберат кои фактори влијаат на нивната концентрација и го поврзуваат тоа со ситуацијата на обесправените возрасни лица.
- Вежба која идентификува различни начини на справување со тешки ситуации, како што се слаба мотивација, недостаток на интерес за темата или тешко однесување на обесправените возрасни лица.

Модул 3

Методи и техники за подобрување на концентрацијата (времетраење: 90 минути)

- Презентирање на различни методи и техники кои помагаат да се подобри концентрацијата.
- Вовед во стратегии и техники кои можат да помогнат во градењето на ангажманот и мотивацијата на обесправените возрасни лица и последователно да влијаат на нивната способност да се концентрираат.
- Дискутирање за улогата на визуелизација, техники за релаксација, свесност итн.
- Спроведување на алатки кои се дизајнирани за обесправени возрасни лица, што ќе им помогне на учесниците да се прилагодат на работата со таква група.
- Вежби и групна дискусија за да им се помогне на учесниците да ги применат презентираниите методи во пракса.

Модул 4

Активности и игри за подобрување на концентрацијата (времетраење: 90 минути)

- Дискусија за тоа како наставните материјали и методи може да се прилагодат на различните стилови на учење и нивоа на вештини на обесправените возрасни лица.
- Вежбајте игри, загатки и задачи кои помагаат да се подобри концентрацијата.
- Активности и групна дискусија за да им се помогне на учесниците да изберат соодветни игри и активности што ќе ги користат кога работат со обесправени возрасни.

Модул 5

Резиме и заклучоци (времетраење: 45 минути)

- Резиме од учесниците на главните теми и техники за кои се дискутираше за време на обуката.
- Истакнување на клучните наоди и препораки за едукаторите кои работат со обесправени возрасни лица за да ја подобрат нивната концентрација.
- Евалуација на обуката и коментари на учесниците.

ПРЕДЛОГИ ЗА ПРАШАЊА ВО ИНДИВИДУАЛНИ МОДУЛИ

Во текот на модулот, обучувачот може да ги постави следниве прашања со цел да поттикне дискусија и да ги поттикне учесниците активно да учествуваат. Ова е само предлог и инспирација за раководителот на работилницата. Прашањата се наменети да иницираат дискусија и може да се прилагодат на специфичноста на групата и искуството на обучувачот. Тие исто така можат да ги инспирираат учесниците да ги споделат своите мисли и искуства, што може да ја збогати дискусијата и процесот на учење за време на обуката.

Модул 1: Вовед

Прашања за дискусија:
Какви се вашите досегашни искуства со концентрацијата во процесот на учење?
Кои се вашите главни очекувања од оваа обука?
Како концентрацијата влијае на вашата секојдневна работа или учење?

Модул 2: Поддршка/ зголемување на концентрацијата и објаснување на пречките за концентрација

Прашања за дискусија:
Кои фактори најчесто влијаат на вашата концентрација додека работите или студирате?
Како досега се справувате со пречките за концентрација?
Дали знаете какви било начини да се справите со недостатокот на мотивација или интерес за некоја тема?

Модул 3: Методи и техники за подобрување на концентрацијата

Прашања за дискусија:
Која од презентираните техники ви се чини најкорисна или привлечна и зошто?
Дали има други техники или алатки што ги користите за да ја подобрите вашата концентрација, а кои не се опфатени?
На какви пречки може да наидете при примената на новонаучените техники и стратегии и како можете да ги надминете?

Модул 4: Активности и игри за подобрување на концентрацијата

Прашања за дискусија:
Кои игри или задачи што сте ги научиле на оваа обука планирате да ги спроведете во пракса и зошто?
Кои предизвици може да се појават при прилагодување на овие вежби на различни целни групи?
Какви се вашите искуства со користење на игри и активности за учење како алатки за зголемување на концентрацијата?

Модул 5: Резиме и заклучоци

Прашања за дискусија:

Која од презентираните техники и алатки се чини дека се најкорисни за вашата целна група и зошто?

Кои се вашите главни заклучоци и откриија по денешниот тренинг?

Кои се вашите следни чекори по оваа обука, какви активности планирате да преземете?

СЦЕНАРИО 2

Тема 2: “Тајните на ефективната работа со возрасни во стресни услови”

Учесници: Едукатори кои работат со обесправени возрасни лица

Времетраење: 9 часа обука

Опис: Обуката “Тајните на ефективната работа со возрасни во стресни услови” е курс кој има за цел да ги научи учесниците на ефективни техники за работа со возрасни во стресни ситуации. За време на обуката учесниците ќе се стекнат со знаења за механизмите на стрес и како да се справат со него. Тие ќе имаат можност да научат алатки и техники за работа со луѓе кои се соочуваат со тешки животни ситуации и ефективни начини за решавање на конфликти и преговарање во стресни услови. Обуката ќе се фокусира и на аспекти поврзани со сопствената контрола на емоциите, самодовербата и градењето самодоверба при работа со возрасни во тешки ситуации.

Цел: Целта на обуката е да им обезбеди на учесниците знаења и вештини потребни за ефикасно справување со стресни ситуации при работа со возрасни. Обуката има за цел да им помогне на учесниците да ја разберат природата на стресот и неговото влијание врз нашето функционирање, како и да научат техники за справување со стресот. Дополнително, обуката е наменета да презентира стратегии и алатки кои ќе овозможат ефикасна работа со возрасни во стресни ситуации и ќе ја зголемат ефективната работа во такви услови.

Резултати од учењето:

По завршувањето на обуката, учесниците ќе:

- Свесно користете техники за справување со стресот кога работите со возрасни во тешки ситуации.
- Разберете го влијанието на стресот врз работата и односите со клиентите и имплементирајте ефективни стратегии за управување со стресот.
- Создадете ефикасна и флексибилна стратегија на дејствување во стресни ситуации.
- Да ги подобрат своите вештини за слушање и комуникација, што ќе им помогне да воспостават поефективни односи со клиентите.
- Усовершете техники за справување со емоции во тешки ситуации и одржувајте професионална дистанца кога работите со клиенти.
- Зголемете ја нивната самодоверба и способноста да се справат со стресот.
- Зголемете го нивното разбирање за потребите на возрасните во стресни ситуации и подобрување на односите со нив,
- Подобрување на нивните комуникациски и интерперсонални вештини, што може да има позитивно влијание врз другите области од професионалниот и приватниот живот
- Подобрување на квалитетот на работата со возрасни во стресни ситуации и воведување нови работни методи кои можат да се користат во секојдневната работа.

РАМКОВНА ПРОГРАМА

Модул 1

Разбирање на стресот и неговото влијание врз работата со возрасни (времетраење: 45 минути)

- Дефиниција на стресот и неговите видови
- Физиолошки и психолошки ефекти на стресот врз телото
- Како стресот влијае на работата со возрасните
- Алатки за идентификување на стресот кај себе и кај другите

Модул 2

Техники за управување со стресот (времетраење: 90 минути)

- Техники за релаксација (на пр. медитација, јога, дишење)
- Техники на позитивно размислување и позитивно влијание врз мислите
- Стратегии за справување со емоциите (на пр., техники за намалување на гневот и фрустрацијата)
- Начини за градење отпорност на стрес

Модул 3

Комуникација и емпатија при работа со возрасни под стрес (времетраење: 45 минути)

- Ефективни начини за комуникација со возрасни под стрес
- Способност за слушање и емпатија при работа со возрасни
- Како да избегнете конфликти и да решите тешки ситуации кога работите со возрасни под стрес
- Алатки за зголемување на ефективност во комуникацијата со возрасните под стрес

Модул 4

Управување со времето и приоритетите при работа со возрасни под стрес (времетраење: 90 минути)

- Како да го организирате вашето време за поефикасно да работите под стрес
- Техники за планирање и управување со приоритетите при работа со возрасни под стрес
- Како да се справите со вишокот задачи и временскиот притисок кога работите со возрасни под стрес
- Ефективни стратегии за одржување на рамнотежа помеѓу работата и животот

Модул 5

Останете мотивирани и ангажирани кога работите со возрасни под стрес (времетраење: 90 минути)

- Како да останете мотивирани и ангажирани кога работите со возрасни под стрес
- Техники за градење позитивна атмосфера при работа со возрасни под стрес
- Како да препознаете и спречите исцрпеност
- Стратегии за одржување на страста и интересот за работа со возрасни под стрес

Модул 6

Резиме (времетраење: 45 минути)

- Резиме од учесниците на главните теми и техники за кои се дискутираше за време на обуката.
- Истакнување на клучните наоди и препораки за едукатори кои работат со обесправени возрасни лица под стрес
- Евалуација на обуката и коментари на учесниците.

ПРЕДЛОГИ ЗА ПРАШАЊА ВО ИНДИВИДУАЛНИ МОДУЛИ

Во текот на модулот, обучувачот може да ги постави следниве прашања со цел да поттикне дискусија и да ги поттикне учесниците активно да учествуваат. Ова е само предлог и инспирација за раководителот на работилницата. Прашањата се наменети да иницираат дискусија и може да се прилагодат на специфичноста на групата и искуството на обучувачот. Тие исто така можат да ги инспирираат учесниците да ги споделат своите мисли и искуства, што може да ја збогати дискусијата и процесот на учење за време на обуката.

Модул 1: Разбирање на стресот и неговото влијание врз работата со возрасни

Како би го дефинирале стресот? Кои се различните видови на стрес со кои се соочувате кога работите со возрасни? Како мислите дека стресот влијае на телото физиолошки и психолошки? Какви ефекти од стресот можете да ги видите кај возрасните? Како стресот може да влијае на вашата работа со возрасните? Дали сте во можност да го идентификувате специфичното влијание на стресот врз вашите постапки? Кои алатки или техники ги користите за да го препознаете и идентификувате стресот кај себе и кај другите возрасни лица?

Модул 2: Техники за управување со стресот

Дали користите некои техники за релаксација за да се справите со стресот? Ако да, кои? Кои техники за позитивно размислување или позитивна мисла ви помагаат да го намалите стресот? Како се справувате со емоциите како лутина и фрустрација во стресни ситуации? Кои стратегии ги користите? Како ја градите својата отпорност на стрес? Дали постојат конкретни методи што ги користите во вашата работа со возрасни?

Модул 3: Комуникација и емпатија при работа со возрасни под стрес

Кои методи на комуникација се ефективни кога работите со возрасни под стрес? Можете ли да дадете примери?
Колку е важно вештото слушање и емпатијата кога работите со возрасни? Кои техники или стратегии ги користите за да покажете емпатија? Како избегнувате конфликти и решавате тешки ситуации кога работите со возрасни под стрес? Дали имате некои алатки кои ви помагаат во овој процес?
Кои алатки или стратегии ги користите за да ја зголемите ефективноста на комуникацијата со возрасните под стрес?

Модул 4: Управување со времето и приоритетите при работа со возрасни под стрес

Како го организирате вашето време за поефикасно да работите во стресни ситуации? Дали постојат конкретни техники или методи што ги користите? Кои техники за планирање и управување со приоритет ги користите кога работите со возрасни под стрес?
Како се справувате со вишокот на задачи и временски притисок кога работите со возрасни во стресни ситуации?
Кои се вашите ефективни стратегии за одржување на рамнотежа помеѓу работата и животот во стресни ситуации?

Модул 5: Останете мотивирани и ангажирани кога работите со возрасни под стрес

Како ја одржувате вашата мотивација и посветеност кога работите со возрасни во стресни ситуации? Кои техники или стратегии ги користите за да изградите позитивна атмосфера кога работите со возрасни под стрес?
Како препознавате и спречувате исцрпеност кога работите со возрасни? Кои се вашите стратегии за одржување на страста и интересот за работа со возрасни во стресни ситуации?

Модул 6: Резиме

Кои се вашите главни заклучоци и препораки за работа со обесправени возрасни лица под стрес? Кои беа вашите најважни откритија за време на обуката? Дали имате коментари или предлози за понатамошен развој?
Како ја оценувате оваа обука? Дали има некои дополнителни коментари или предлози што би сакале да ги споделите со тренерот?

НОВА ТИМСКА РАБОТА – МОДЕЛ НА ГРУПНА ДИНАМИКА

Слично на тоа, за да се концентрира, од исклучително значење е обучувачите да можат да ги ВКЛУЧУВААТ учесниците во обуката во групниот процес, така што ефектите од обуката се што е можно покорисни за учесниците. Во група за обука, благодарение на постојаните интеракции, промени и процеси; се одвиваат интеракции помеѓу учесниците и воспитувачот/обучувачот/лидерот. Во секоја фаза од процесот на формирање на групата, задачите на воспитувачот и водачот на групата се различни. Првата цел на воспитувачот е да го води групниот процес. Тоа значи дека воспитувачот мора темелно да ја знае секоја фаза и какви механизми се одвиваат помеѓу учесниците. Така што во секоја фаза воспитувачот може да управува со тоа и да воведо алатки за да го добие најдобриот образовен ефект за одредена група приматели, вклучително и обесправени возрасни.

Динамиката на групата е природен феномен опишан од научниците кои се занимаваат со таканаречените мали општествени групи. Тоа е процес кој го придружува формирањето на мала заедница. За да го активирате, се што ви треба е можност за чест контакт и ситуација на меѓусебна зависност. Тоа се случува во проектни тимови, оддели на компании, во социјални групи или на патувања за одмор. На неа подлежат и тренинзите, но даваат можност да се гледаат групните појави речиси преку лупа, бидејќи на нив им се посветува посебно внимание. За таа цел, треба да се идентификуваат техники и алатки, како и примерни програми/вежби за да се фокусира вниманието на обуката, да се изгради вклученост на учесниците во обуката за време и, ако е можно, по обуката. Алатките и техниките треба да се користат и за самиот групен процес и за разбирање на различни фази на обука и менување на потребите на групата.

Групната тимска работа може да биде од различна природа, но важно е вежбите и вештините на тренерот да влијаат на вклученоста на групата, фокусот на вниманието, синергиите и пријатна атмосфера. Ова е исклучително важен аспект во групи на обесправени луѓе, каде што тренерот често наидува на бариера за влез, групни стравови, комплекси и недоверба. Ве молиме запомнете дека клучот за ефективна обука користејќи групна динамика е да се создаде позитивна атмосфера, да се ангажираат учесниците и да се овозможи нив активно да учествуваат во процесот на обука.

Кога работите со луѓе кои доаѓаат од различно потекло и неповолни ситуации, особено е важно да се создаде пријателска и поддржувачка атмосфера. Важно е сите учесници на работилницата и обуката да имаат еднакви можности да се изразат и активно да учествуваат во вежбите. Исто така, важно е да се поттикнат учесниците да бидат активни, особено кога гледате бариери за влез во групата.

Тешкотии во градењето ангажман:

1. Различност во групата (различни нивоа на вештини, искуства, очекувања)
2. Поддршка и отпор (негативни образовни искуства, стравови, недостаток на самодоверба)
3. Логистика и пристапност (технички проблеми, пристап до ресурси, јазични бариери)
4. Недостиг на мотивација (ниска мотивација за учење или учество)
5. Групни конфликти (културни разлики, конфликти на личности)
6. Замор и стрес (лични и професионални предизвици на учесниците)
7. Пречки во комуникацијата (методи на комуникација, јазични бариери, културни разлики)

Работата со возрасните, особено оние во тешки животни ситуации, исто така бара посебна емпатија, трпение и разбирање. Градењето односи засновани на почит и меѓусебно прифаќање е клучно за ефективно вклучување на таквите луѓе во образовниот процес. Исто така, важно е пристапот да биде прилагоден на индивидуалните потреби и способности на учесниците. Градењето ангажман со учесниците, особено оние кои се во обесправеност, бара холистички пристап кој ги зема предвид нивните уникатни потреби, очекувања и пречки. Тоа е исто така процес кој бара трпение, емпатија и флексибилност од страна на тренерот.

Совети за воспитувачите на возрасни, вклучително и оние во неповолни ситуации:

ИЗГРАДЕТЕ ВРСКА

Запознајте ги учесниците, разберете ги нивните потреби, очекувања и искуства.

ИЗГРАДЕТЕ БЕЗБЕДНА ОКОЛИНА

Обезбедете атмосфера во која учесниците се чувствуваат удобно да ги споделат своите мисли и чувства.

СЛУШАЈТЕ ВНИМАТЕЛНО

Бидете активен слушател и разберете ги потребите, прашањата и идеите на учесниците. Дајте им простор да ги изразат своите мисли и мислења.

СОЗДАДЕТЕ АТМОСФЕРА НА ДОВЕРБА

Воспоставете атмосфера во која учесниците се чувствуваат удобно да ги споделат своите идеи и грижи.

ПОСТАВУВАЈ ОТВОРЕНИ ПРАШАЊА

Поставувајте прашања кои бараат повеќе внимателни одговори од учесниците отколку да/не. Ова ќе ги поттикне активно да учествуваат.

ИНДИВИДУАЛНИ ПОТРЕБИ НА УЧЕСНИЦИТЕ

Земете ги предвид индивидуалните разлики и потребите на учесниците. Не секој пристап функционира за секого. Возрасните учесници често имаат различни животни искуства кои влијаат на нивниот пристап кон учењето. Едукаторите треба да бидат чувствителни на разликите и да ја приспособат содржината на обуката така што таа да биде поперсонализирана и достапна за примателите. Возрасните, исто така, имаат различни нивоа на знаење и вештини во одредена област, па затоа е важно темпото и нивото на тежина на обуката да се приспособат на нивните потреби. Секој возрасен учесник може да има свои цели и мотиви за учење. Едукаторите треба да помогнат во дефинирањето и постигнувањето на целите на учесниците.

ПРЕДИЗВИК

Воведете елементи кои им претставуваат на учесниците предизвици и проблеми за решавање. Ова ги мобилизира нивните вештини и ангажман. Исто така, запомнете дека возрасните учесници често ја ценат автономијата и независноста во процесот на учење. Едукаторите треба да поттикнуваат независно размислување и решавање на проблеми.

КОРИСТЕТЕ МЕТОДИ ЗА АКТИВИРАЊЕ

Користете различни техники и методи за обука (на пр., дискусии, студии на случај, симулации).

РАЗНОСТ НА ОБРАЗОВНИ МАТЕРИЈАЛИ

Користете различни материјали и ресурси за да ги задоволите потребите на различни стилови на учење.

НОВИ ТЕХНОЛОГИИ

Обезбедете пристап до дополнителни онлајн материјали и ресурси. Имајќи ги предвид горенаведените точки, едукаторот ги зголемува шансите за ефективна и ангажирана обука која носи вредност и за учесниците и за организацијата.

ПРИМЕРИ ТЕХНИКИ ЗА ВКЛУЧУВАЊЕ НА УЧЕСНИЦИТЕ ВО ОБУКАТА ВО ГРУПНИОТ ПРОЦЕС,
особено за оние во неповолни животни ситуации.

1

“Мурал на мислите”

Цел: Изразување на учесниците и зајакнување на нивното чувство за вредност.

Процес: Секој учесник црта или пишува на голем лист хартија своите мисли, чувства, стравови или надежи поврзани со обуката или одредена тема.

Ангажирање: им овозможува на луѓето да се изразат и да видат дека нивниот глас е важен.

2

“Дрво на проблеми”

Цел: Да се идентификуваат и анализираат предизвиците со кои се соочува групата.

Процес: Учесниците заедно создаваат „дрво“, каде што стеблото го симболизира главниот проблем, корените се причините, а гранките се ефектите.

Ангажирање: Стимулира критичко размислување и соработка во анализата на проблемот.

3

“Сид на галерија”

Цел: Зајакнување на самодовербата и градење меѓусебно почитување.

Процес: Секој учесник креира нешто (цртеж, колаж) на тема „Што ми е важно“. Делата потоа се изложени на „сидот на галеријата“ за сите да ги видат.

Ангажман: Учесниците имаат можност да споделат нешто лично и да бидат „гледани“ од другите.

4

“Река на животот”

Цел: Споделување искуства и градење емпатија во групата.

Процес: Учесниците ја цртаат својата „река на животот“, презентирајќи важни настани и моменти на пробив, а потоа, доколку сакаат, ги споделуваат своите приказни.

Ангажман: Разбирање и признавање на индивидуалните животни патеки на секој учесник.

5

“Сид на обврски”

Цел: Поставување индивидуални и колективни цели.

Процес: Учесниците ги пишуваат своите обврски на парчиња хартија и ги лепат на видлив „сид од обврски“.

Ангажирање: Создава одговорност и им овозможува на учесниците да почувствуваат дека имаат збор во сопствениот развој.

6

“Вртелешка на прашања”

Цел: Заедничко размислување и размена на идеи.

Процес: Групите се движат помеѓу различни станици каде се напишани различни прашања или изјави за дискусија.

Ангажирање: промовира активна размена на мисли и ставови во различни групни поставки.

7

“Заеднички стандарди”

Цел: Создадете безбеден и поддржувачки простор.

Процес: Како група, учесниците ко-креираат збир на норми и очекувања во однос на функционирањето на обуката.

Ангажирање: Го зајакнува чувството за заедница и ги тера учесниците да се чувствуваат одговорни за атмосферата.

8

“Игра со улоги”

Цел: Искуsete и разберете различни перспективи.

Учесниците во процесот играат различни улоги во симулирани ситуации и потоа разговараат за нивните чувства и набљудувања.

Ангажирање: Овозможува практично разбирање и обработка на конкретни прашања.

9

“Патување низ станиците”

Цел: Активирање и движење додека се учи.

Процес: Различни станици со активности или информации кои учесниците ги истражуваат со свое темпо.

Ангажирање: им овозможува на учесниците избор и автономија во процесот на учење.

ОПШТИ СОВЕТИ:

Безбедност: Создадете простор каде што учесниците ќе се чувствуваат удобно и безбедно.

Признание: Потврдете ги учесниците, вреднувајте ги нивните придонеси и бидете искрени за нивните чувства и искуства.

Приспособливост: Бидете подготвени да ги прилагодите техниките на тековните потреби и групната динамика.

Поддршка: Погрижете се учесниците да имаат пристап до поддршка доколку е потребно, особено по интензивни или емотивни активности.

Запомнете дека овие техники се алатки кои можат да се прилагодат и изменат за најдобро да им служат на вашите цели и потребите на вашите учесници.

Посветени материјали за едукатори – ВКЛУЧУВАЊЕ НА УЧЕСНИЦИТЕ ВО ГРУПЕН ПРОЦЕС

Како резултат на стручна работа во проектот, беше развиена листа на можни сценарија во областа на вклученоста на учесниците во групниот процес. Тие ги вклучија следните теми:

1. Иновативни пристапи за образование и развој на работа со обесправени возрасни лица
2. “Градиме мостови” - Зајакнување на групните обврзници
3. “Моето место на Земјата” - Откривање на улогата на секој во групата
4. “НОВА ТИМСКА РАБОТА” - модел на групна динамика
5. “Заедничка мисија” - Создавање заедничка визија

Групата експерти на крајот ги избра темите бр. 1 и бр. 4 кои ќе се развијат како дел од проектот

СЦЕНАРИО 1

Тема 1: “НОВА ТИМСКА РАБОТА - модел на групна динамика”

Учесници: Едукатори кои работат со обесправени возрасни лица

Времетраење: 8 часа обука

Опис: Обуката “НОВА ТИМСКА РАБОТА- модел на групна динамика” има за цел да ги запознае учесниците со концептите и принципите на групното работење и да обезбеди алатки и техники кои ќе помогнат да се изгради ангажман и позитивна атмосфера во групата. Програмата за обука се состои од шест модули кои покриваат различни аспекти на работа со група, како што се техники на концентрација, градење вклученост на учесниците, разбирање на фазите на обука и промени во групните потреби и работа со групи луѓе во тешки животни ситуации. Обуката е дизајнирана за возрасни, вклучително и оние во неповолни ситуации, и ги зема предвид нивните потреби за учење. Целта на обуката е да ги научи обучувачите на ефективни техники и алатки кои ќе помогнат да се изгради посветеност и мотивација на учесниците во обуката, да се разберат различните фази на обуката и да се менуваат потребите на групата и да се работи со групи на

обесправени луѓе. Ефектите од обуката вклучуваат зголемување на ефективност на работата на обучувачите со групи и подобрување на квалитетот на процесот на обука и атмосферата во групата.

Цел: Целта на обуката е да се запознаат учесниците со концептите и принципите на групниот процес и да се развие способноста да се изгради ангажман и мотивација на учесниците, вклучувајќи ги и луѓето во тешки животни ситуации. Обуката исто така има за цел да претстави различни алатки и вежби кои ќе му помогнат на обучувачот да ги разбере потребите и очекувањата на учесниците и да ја прилагоди програмата за обука на нивните потреби. Како дел од обуката, учесниците ќе имаат можност да стекнат практични вештини за работа со групи, вклучително и луѓе во тешки животни ситуации, благодарение на што ќе можат поефикасно да дејствуваат во својата професионална работа.

Резултати од учењето:

- Зголемување на способноста за градење и одржување на вклученоста на учесниците во групниот процес.
- Проширување на знаењата за различните фази и фази од развојот на групата и способноста за препознавање на потребите на групата.
- Подобрете ги групните комуникациски вештини, вклучително и способноста да слушате, да поставувате прашања, да давате повратни информации и да решавате конфликти.
- Зголемување на свеста за индивидуалните и културните разлики во групата и способноста за работа во разновидна група.
- Зголемување на способноста за планирање и спроведување на активности насочени кон постигнување на групните цели.
- Подобрување на способноста за справување со стресот при спроведување на групна обука, вклучувајќи конфликти, групни отпори и кризни ситуации.
- Подобрување на ефикасноста и квалитетот на групната работа и подобрување на атмосферата и односите во групата.
- Зголемување на ефикасноста на работата на обучувачот при спроведување на групна обука и постигнување на предвидените цели за обука.
- Зголемување на способноста за работа со групи на обесправени лица, вклучително и лица со посебни образовни потреби или со различни социјални и емоционални проблеми.
- Да ги разбере концептите и принципите на групното работење и различните фази на развојот на групата.
- Користете различни техники за да го фокусирате вниманието на учесниците, како што се релаксација, медитација, вежби за внимателност.
- Разбудете го интересот на учесниците во обуката и изградете ангажман и позитивна атмосфера во групата користејќи различни алатки и вежби.
- Користете различни програми и вежби кои се ефективни во градењето на вклученоста на учесниците во обуката, како што се вежби за интеграција, вежби за релаксација, вежби за комуникација и други.
- Разбирање на различните фази на обука и промените во потребите на групата за да може да ја прилагоди програмата за обука на потребите и очекувањата на учесниците.
- Работете со обесправените групи и надминете ги бариерите за влез за да изградите ангажман и позитивна групна атмосфера користејќи специфични алатки и техники.
- Подобрување на способноста за спроведување на обука користејќи групна динамика, што ќе овозможи подобро вклучување на учесниците, градење позитивна атмосфера во групата и постигнување подобри резултати во процесот на обука.

РАМКОВНА ПРОГРАМА:

Модул 1

Вовед во групна динамика (времетраење 45 мин)

- Дискусија за концептите и принципите на групниот процес
- Фази на развој на групата
- Улогата на лидерот на групата во градењето на ангажираност и мотивација на учесниците
- Идентификување на предизвици и бариери во работата со обесправените групи

Модул 2

Техники за фокусирање на вниманието за време на тренинг (времетраење 45 мин)

- Презентација на различни техники кои може да се користат за да се фокусира вниманието на учесниците, како што се релаксација, медитација, вежби за внимателност
- Практични вежби со помош на техники за фокусирање на вниманието
- Дискусија за придобивките од редовно практикување техники за фокусирање на вниманието

Модул 3

Градење ангажман на учесниците во обуката (времетраење 90 мин.)

- Дискусија за алатки и вежби кои ќе помогнат да се разбуди интересот на учесниците во обуката и да се изгради ангажман и позитивна атмосфера во групата
- Примери за употреба на алатки и вежби кои помагаат да се изгради ангажман на учесниците во обуката и во работата со обесправени возрасни лица.
- Презентирање на различни програми и вежби кои се ефективни во градењето на ангажманот на учесниците во обуката, како што се вежби за градење тим, вежби за релаксација, вежби за комуникација и др.
- Приспособување на програмите и вежбите на потребите и очекувањата на групите на обесправени возрасни лица.

Модул 4

Разбирање на различните фази на обука и промена на потребите на групата (времетраење 45 мин.)

- Дискусија за фазите на развојот на групата и промените во потребите на учесниците во текот на обуката
- Презентирање на алатки кои ќе му помогнат на обучувачот да ги разбере потребите и очекувањата на учесниците и да ја прилагоди програмата за обука на нивните потреби
- Користење на алатки за работа со групи на обесправени луѓе

Модул 5

Работа со групи на обесправени луѓе (времетраење 45 мин.)

- Дискутирање за спецификите на работа со групи луѓе во тешки ситуации
- Презентирање на алатки и техники кои ќе му помогнат на обучувачот да ги надмине бариерите за влез и да изгради ангажман и позитивна атмосфера во групата
- Практични вежби со употреба на алатки и техники за работа со групи на обесправени лица.

Модул 6

Резиме

- Резиме од учесниците на главните теми и техники за кои се дискутираше за време на обуката.
- Истакнување на клучните наоди и препораки за едукаторите кои работат со обесправени возрасни лица.
- Евалуација на обуката и коментари на учесниците.

ПРЕДЛОГИ ЗА ПРАШАЊА ВО ИНДИВИДУАЛНИ МОДУЛИ

Во текот на модулот, обучувачот може да ги постави следниве прашања со цел да поттикне дискусија и да ги поттикне учесниците активно да учествуваат. Ова е само предлог и инспирација за раководителот на работилницата. Прашањата се наменети да иницираат дискусија и може да се прилагодат на специфичноста на групата и искуството на обучувачот. Тие исто така можат да ги инспирираат учесниците да ги споделат своите мисли и искуства, што може да ја збогати дискусијата и процесот на учење за време на обуката.

Модул 1: Вовед во групна динамика

Прашања за дискусија:
Кои се клучните предизвици во градењето на ефективна групна динамика?
Кои квалитети треба да ги поседува лидерот за ефективно да изгради посветеност и мотивација во групата?
Со какви конкретни потешкотии би можеле да најдеме кога работиме со обесправени групи?

Модул 2: Техники за фокусирање на вниманието за време на обуката

Прашања за дискусија:
Дали имате искуство со користење на техники за фокусирање на вниманието како што се медитација или вежби за внимание?
Кои се придобивките од редовното практикување техники за фокусирање на вниманието во контекст на работа или студирање?
Дали гледате пречки за имплементирање на такви техники во вашето секојдневие или работно место?

Модул 3: Градење ангажман на учесниците во обуката

Прашања за дискусија:

Кои техники и алатки мислите дека се најефективни во градењето ангажман на учесниците?

Дали има конкретни тешкотии или предизвици во градењето на ангажман со обесправените групи??

Како може презентираниите вежби и алатки да се прилагодат на специфичните потреби и очекувања на групата?

Модул 4: Разбирање на различните фази на обука и како се менуваат потребите на групата

Прашања за дискусија:

Како се менуваат потребите на групата во различни фази на обука?

Кои алатки можат да бидат корисни за прилагодување на програмата за обука на променливите потреби на групата?

Дали некогаш сте морале да се соочите со драстична промена на потребите на групата за време на тренингот и како се справивте со тоа?

Модул 5: Работа со групи на обесправени луѓе

Прашања за дискусија:

Кои се специфичните потреби и предизвици на обесправените групи?

Кои техники и алатки се ефективни за уривање на бариерите и градење ангажман во групи на луѓе на обесправени животни позиции?

Дали имате искуство со работа со такви групи и дали можете да ги споделите вашите сознанија и стратегии?

Модул 6: Резиме

Прашања за дискусија:

Кои се вашите главни заклучоци и откритија по обуката?

Како мислите да ги имплементирате стекнатите знаења и вештини во професионалната пракса?

Што можеше да се направи поинаку или што можеше да се додаде во програмата за обука за да биде уште поефикасна?

Предложените прашања се наменети да стимулираат дискусија и размислување на учесниците за поставените прашања и може да се прилагодат во зависност од специфичноста на групата и контекстот.

СЦЕНАРИО 2

Тема 2: “Иновативни пристапи за образование и развој на работа со обесправени возрасни лица”

Учесници: Едукатори кои работат со обесправени возрасни лица

Времетраење: 8 часа обука

Опис на обуката: Обуката со наслов „Иновативни пристапи кон образование и развој на работа со обесправени возрасни лица“ има за цел да ги зголеми компетенциите на воспитувачите кои работат со возрасни во тешки ситуации. Програмата за обука се состои од пет модули кои опфаќаат теми како што се: вовед во иновативен пристап во образованието на обесправените возрасни лица, дизајнирање образовни програми, имплементација на иновативни методи и техники во работа со возрасни, градење ангажман и мотивација на учесниците во обуката, како и разговор за различноста и вклученоста. По завршувањето на обуката, учесниците ќе имаат подобри вештини за дизајнирање и спроведување на едукативни програми, користење иновативни методи и техники, мотивирање и активирање на групата, како и градење тим и социјална вклученост.

Цел: Целта на обуката е да ги запознае учесниците со иновативен пристап кон образованието и развојот на работата со обесправени возрасни лица. Учесниците ќе се стекнат со знаења и вештини поврзани со дизајнирање образовни програми и користење на иновативни методи и техники при работа со возрасни. Дополнително, учесниците ќе научат мотивациони алатки и вежби, како и техники за групно активирање кои ќе ја зголемат посветеноста на учесниците и динамиката на групната работа.

Резултати од учењето:

По завршувањето на обуката, учесниците ќе можат:

- Воведување иновативен пристап за едукација на обесправени возрасни лица,
- Дизајнирање образовни програми за обесправени возрасни лица,
- Користете иновативни методи и техники кога работите со обесправени возрасни лица,
- Користете мотивациони алатки и вежби кога работите со возрасни,
- Користете техники за активирање на групата и зголемување на динамиката на групната работа,
- Изградете тим, разберете ја различноста и вклученоста.

РАМКОВНА ПРОГРАМА

Модул 1

Вовед во иновативни пристапи во едукација на обесправени возрасни лица (времетраење 45 мин.)

- Дискусија за концептите и принципите на иновативниот пристап кон образованието на возрасните
- Презентирање на спецификите за работа со обесправени возрасни лица
- Дискусија за предностите и придобивките од иновативниот пристап во едукацијата на обесправените возрасни
- Откривање на сопствените стилови на учење и користење на иновативни алатки за учење
- Градење на креативност и иновативност на работа и во приватниот живот

Модул 2

Дизајнирање образовни програми за обесправени возрасни лица (времетраење 45 мин.)

- Презентирање на процесот на дизајнирање образовни програми
- Дискусија за алатките и техниките што се користат при дизајнирање програми за обесправени возрасни лица
- Примери на образовни програми засновани на иновативен пристап

Модул 3

Имплементација на иновативни методи и техники за работа со обесправени возрасни лица (времетраење 90 мин.)

- Дискусија за предностите и придобивките од користењето иновативни методи и техники
- Презентирање на специфични методи и техники, како што се превртена училница, учење базирано на проекти, гејмификација итн.
- Примери за употреба на иновативни методи и техники при работа со обесправени возрасни лица

Модул 4

Градење ангажман на учесниците во обуката, мотивација и специфичност за работа со обесправени возрасни лица (времетраење 90 мин.)

- Дискусија и презентација на алатки и вежби кои ќе помогнат да се разбуди интересот на учесниците во обуката и да се изгради ангажман и позитивна атмосфера во групата.
- Презентирање на различни техники и алатки за групно активирање, како што се игри и активности за интеграција, вежби за комуникација, тимски вежби.
- Презентирање на различни техники и алатки кои ќе овозможат активно вклучување на учесниците на часовите и зголемување на динамиката на групната работа
- Примери за употреба на мотивациони алатки и техники при работа со обесправени возрасни лица

Модул 5

Разновидност и вклучување (времетраење 45 мин)

- Дискусија за различноста и вклученоста
- Практични вежби за градење тим, разбирање други култури и социјална вклученост
- Вовед во принципите на работа во разновиден тим

Модул 6:

Резиме

- Резиме од учесниците на главните теми и техники за кои се дискутираше за време на обуката.
- Истакнување на клучните наоди и препораки за едукаторите кои работат со обесправени возрасни лица.
- Евалуација на обуката и коментари на учесниците.

ПРЕДЛОГИ ЗА ПРАШАЊА ВО ИНДИВИДУАЛНИ МОДУЛИ

Во текот на модулот, обучувачот може да ги постави следниве прашања со цел да поттикне дискусија и да ги поттикне учесниците активно да учествуваат. Ова е само предлог и инспирација за раководителот на работилницата. Прашањата се наменети да иницираат дискусија и може да се прилагодат на специфичноста на групата и искуството на обучувачот. Тие исто така можат да ги инспирираат учесниците да ги споделат своите мисли и искуства, што може да ја збогати дискусијата и процесот на учење за време на обуката.

Модул 1: Вовед во иновативен пристап кон образованието на возрасните

Прашања за дискусија:
Кои се најголемите предизвици во образованието на обесправените возрасни лица?
Како можат иновативните пристапи да се спротивстават на овие предизвици?
Кои се придобивките од користењето иновативни алатки за учење за обесправените возрасни лица?

Модул 2: Дизајнирање образовни програми

Прашања за дискусија:
Кои се клучните елементи што треба да се земат предвид при дизајнирање образовни програми за обесправени возрасни лица?
Дали има примери на програми кои биле особено ефективни или неефикасни?
Како може образовните програми да се прилагодат за да ги направат што е можно подостапни и привлечни за учесниците?

Модул 3: Имплементација на иновативни методи и техники

Прашања за дискусија:
Какви се вашите искуства со користење на иновативни методи како што се „превртена училница“ или гејмификација?
На какви пречки може да наидете при спроведувањето на овие методи и како можете да ги надминете?
Како овие методи може да се прилагодат за работа со обесправени возрасни лица?

Модул 4: Градење ангажман и мотивација

Прашања за дискусија:
Кои се најголемите предизвици во градењето ангажман и мотивација на учесниците во тешки животни ситуации?
Кои мотивациони техники ви помогнаа?
Кои се некои начини да се одржи позитивната групна динамика и како да се справите со конфликтот?

Модул 5: Различност и инклузија

Прашања за дискусија:
Кои практики можат да ја поддржат различноста и вклученоста во контекст на образованието на возрасните?
Како да се балансираат потребите на различни поединци во групата за да се направи образовниот процес фер?
Како може едукаторите да се подготват да работат со различни групи?

Модул 6: Резиме

Прашања за дискусија:
Кои се вашите главни заклучоци и учења од оваа обука?
Кои стратегии и алатки планирате да ги имплементирате во вашата образовна работа?
Кои елементи од обуката ви беа највредни и со кои ви е потребна дополнителна поддршка или развој?

СПОСОБНОСТА НА ВОСПИТУВАЧОТ ДА РАЗВИВА ОБУКА СО КОРИСТЕЊЕ НА ДОСТАПНИ АПЛИКАЦИИ И ОНЛАЈН АЛАТКИ

Секој тренер кој сака да спроведува обука и е активен тренер треба да биде во тек со новите трендови и да остане на врвот на новите и новите алатки. Тие исто така треба да бидат способни да одговорат на потребите на групата и целните корисници на обуката. Целта е да се подготват алатки, совети од различни видови апликации, онлајн програми кои може да ги користи тренерот за планирање и дизајнирање на обука/работилници/курсеви за возрасни, вклучително и оние во неповолни ситуации. Ова ќе му овозможи на обучувачот во секоја ситуација/место да ја планира обуката од почеток до крај и да ја спроведе без технички и логистички ресурси на компаниите за обука.

Обезбедувањето онлајн обука за возрасни, особено за оние во неповолни ситуации, може да бара дополнително време, трпение и поддршка. Сепак, со соодветно планирање и поддршка, можете да обезбедите ефективно и наградувачко искуство за учење за сите учесници.

Цели на учењето:

Дефинирајте јасни цели за обука кои опишуваат што треба да научат учесниците.

Анализа на потребите на учесниците:

Откријте кој ќе учествува на обуката, какво искуство, потреби и очекувања имаат.

Употреба на соодветни наставни методи:

Различни групи луѓе учат на различни начини. Важно е да се користат различни наставни методи, како што се презентации, дискусии, групна работа и практични вежби.

Разбирање на потребите на вашите учесници:

Пред да спроведете онлајн обука, разберете ги потребите и ограничувањата на вашите учесници. Некои може да имаат потешкотии да пристапат до соодветна опрема, стабилна интернет конекција или основни технички вештини.

Едноставност и употребливост:

Изберете алатки и платформи кои се интуитивни и лесни за употреба. За луѓето кои не се навикнати на технологијата, едноставна и прифатлива платформа ќе биде клучот за успехот.

Пристап до материјали:

Погрижете се учесниците да имаат лесен пристап до сите материјали и ресурси. Можеби ќе им треба дополнително време да ги прегледаат материјалите пред или по онлајн сесијата.

Интерактивност:

Користете алатки и стратегии кои промовираат интерактивност и ангажираат учесници. Квизови, прашалници, групни дискусии и практични задачи можат да помогнат да се ангажираат учесниците и да се задржи нивното внимание.

Техничка поддршка:

Обезбедете им на учесниците техничка поддршка пред, за време и по обуката. Ова може да биде посветено лице или линија за поддршка каде што учесниците можат да пријават проблеми.

Прилагодете го темпото:

Прилагодете го темпото на обуката на потребите на учесниците. На некои луѓе можеби ќе им треба повеќе време за да го разберат материјалот или да научат како да користат онлајн алатки.

Градење односи и доверба:

особено за обесправените луѓе, градењето односи и доверба е важно. Редовните чекирање, прашања и поддршка може да помогнат да се изгради оваа доверба.

Пристапност:

Осигурете се дека материјалите и платформите се достапни за сите учесници, вклучително и лицата со посебни потреби. Користете преводи, транскрипти и други алатки за адаптација.

Зајакнете го учењето надвор од платформата:

Обезбедете дополнителни ресурси, како што се дополнителни материјали за читање, видеа или вежби што учесниците можат да ги завршат надвор од платформата за обука.

Повратни информации и евалуација:

Редовно собирајте повратни информации од учесниците за нивните искуства за онлајн обука. Ова ќе овозможи континуирано подобрување и прилагодување на обуката кон потребите на учесниците.

Практичност:

Учесниците ја ценат обуката која обезбедува практични вештини и совети кои веднаш можат да ги применат во работата или секојдневниот живот.

Употреба на технологија:

Алатките како што се платформите за е-учење, мобилните апликации и AR/VR технологиите можат да го збогатат искуството на учесниците.

Удобност на учесниците:

Погрижете се физичките услови (на пример, место за обука, столчиња, опрема) да се удобни за учесниците. Исто така, важно е да се обезбедат паузи и време за социјална интеракција.

Континуирано учење:

Откако ќе заврши обуката, дајте им на учесниците дополнителни ресурси, материјали или поддршка за да можат да продолжат да учат.

Приоритизација:

Размислете кои теми се најважни за вашата целна публика и фокусирајте се на нив наместо да се обидувате да пренесете премногу информации одеднаш.

Наменски материјали за едукатори – ONLINE TOOLS

Како резултат на стручна работа, проектот разви листа на можни сценарија во областа на “Способноста на едукаторот да развива обука користејќи достапни апликации и онлајн алатки”. Тие ги вклучија следните теми:

1. Основи на дизајнот на обука за е-учење: од концепт до имплементација
2. Градење на обука користејќи достапни апликации и онлајн алатки
3. Управување со учесници во обуката во LMS системи (Learning Management System)
4. “Ефективни методи за ангажирање на учесниците во онлајн обуката” - Адресирање на прашањата за мотивација, интеракција и повратни информации во контекст на онлајн образованието и презентирање на алатки и техники кои го зголемуваат ангажманот на учесниците.
5. Повратни информации: зајакнување на едукаторите ефективно да подучуваат и да даваат повратни информации и во традиционалните и во онлајн поставките за обука.

Групата експерти на крајот ги избра темите бр. 2 и бр. 5 кои треба да се развијат како дел од проектот.

СЦЕНАРИО 1

Тема 1: “Градење обука со помош на достапни апликации и онлајн алатки”

Учесници: Едукатори кои работат со обесправени возрасни лица

Времетраење: 8 часови за обука

Опис на обуката: Едукаторите ќе станат подготвени да ги дефинираат целите за обука во согласност со трендовите и потребите на целната група. Тие ќе се запознаат со алатките и советите од различни онлајн/дигитални апликации и програми кои можат да ги користат како обучувачи за планирање и дизајнирање работилници. Едукаторите ќе се запознаат со современите и атрактивни алатки за подготовка на материјали за регрутирање за обесправени лица, презентации и сертификати за учесниците.

Цел: Подготовка на алатки, совети од различни апликации и онлајн/дигитални програми што може да ги користи тренерот за планирање и дизајнирање на обуки/работилници/курсеви за возрасни, особено за оние во неповолна ситуација. Обучувачот може да ја планира обуката од А до Ш, да користи различни пристапи за информирање, комуникација и регрутирање учесници и ќе може да ја оцени обуката.

Резултати од учењето:

По завршувањето на обуката, учесниците ќе можат:

- Дефинирајте ги целите за обука врз основа на идентификуваните потреби.
- Разберете како ефективно да ја планирате содржината и времетраењето на обуката.
- Користете различни канали за комуникација за да стигнете до целната група.
- Прилагодете го јазикот на комуникација на потребите и очекувањата на потенцијалните учесници во обуката.
- Изберете алатки и техники за ефективни информации за обуката.
- Ефективно запознајте ги учесниците со темите за обука и градете позитивна атмосфера.
- Спроведување на конструктивна евалуација на обуката, и во писмена и усна форма.
- Креирајте презентации користејќи современи дигитални алатки и составувајте визуелни материјали
- Подгответе проценка на учесниците
- Справете се со тешки учесници

РАМКОВНА ПРОГРАМА:

Модул 1

Утврдување на потребите за обука на целната група (времметраење 90 мин.)

- Идентификација и проценка на потребите за обука на целната група
- Дефинирање на целта на обуката
- Утврдување на содржината и времетраењето на обуката
- Основни принципи на учење на возрасни

Модул 2

Информирање, комуникација и регрутирање учесници (времметраење 60 мин.)

- Како да допрете до учесници од целната група
- Информирање на целните учесници - кој јазик да се користи
- Информирање на целните учесници - алатки и методи за употреба
- Како да се подготват летоци или други информативни материјали за целната група

Модул 3

Структура на обука (времетраење 30 мин)

- Почеток на обуката: воведување на тренерот и учесниците, вежби за кршење мраз, кратко резиме на денот, очекувања на учесниците
- Главна содржина: основен принцип на микроучење
- Крај на обуката: резиме на денот, евалуација на обуката (писмено) и главни заклучоци од денот за секој учесник (директна усна повратна информација)

Модул 4

Подготовка на атрактивна презентација и ефективни материјали за обука (времетраење 60 мин.)

- Основни начини на работа со слики
- Основни правила на распоредот: правило 5/5/5
- Како да се користат онлајн дигитални алатки за подготовка на презентации: воведување на некои ефективни и кориснички дигитални алатки како што се PowerPoint, CANVA, MIRO, Google Slides, Mentimeter
- Цел на информативните материјали и насоки за тоа кога да се користат
- Користење на табла и флипчарт, табели и графикони
- Подготовка на прашалник за евалуација
- Подготовка на сертификати за учесниците

Модул 5

Справување со тешки учесници (времетраење 30 мин.)

- Видови тешки учесници: дефинирање на тешки учесници
- Методи за справување со тешки учесници: совети и препораки

Модул 6

Резиме (времетраење 30 мин.)

- Резиме на обуката, дискусија за главните прашања
- Три клучни точки од обуката - што ќе користам како едукатор работејќи со обесправени возрасни лица
- Анализа на собрани мислења (писмени формулари за евалуација)
- Евалуација на обуката и собирање коментари и препораки од учесниците
- Подготовка на краток дигитален извештај со фотографии од обуката за внатрешна/ надворешна документација.

ПРЕДЛОГИ ЗА ПРАШАЊА ВО ИНДИВИДУАЛНИ МОДУЛИ

Во текот на модулот, обучувачот може да ги постави следниве прашања со цел да поттикне дискусија и да ги поттикне учесниците активно да учествуваат. Ова е само предлог и инспирација за раководителот на работилницата. Прашањата се наменети да иницираат дискусија и може да се прилагодат на специфичноста на групата и искуството на обучувачот. Тие исто така можат да ги инспирираат учесниците да ги споделат своите мисли и искуства, што може да ја збогати дискусијата и процесот на учење за време на обуката:

Модул 1: Утврдување на потребите за обука на целната група

Прашања за дискусија:
Кои се најважните потреби за обука на нашата целна група?
Како можеме најдобро да ги идентификуваме и процениме овие потреби?
Кои цели би сакале да ги постигнете за време на оваа обука?
Какви се вашите искуства со возрасните како учесници во обуката и кои принципи на нивното учење ги сметате за клучни?

Модул 2: Информирање, комуникација и регрутирање учесници

Прашања за дискусија:
Кои комуникациски канали ги сметате за најефективни во достигнувањето на нашата целна група?
Кој лингвистички пристап ќе биде најефикасен во информирањето на потенцијалните учесници?
Кои алатки и методи би ги користеле за ефективно да ја пренесете обуката?
Кои елементи треба да содржат информативни материјали, како што се летоци, за да бидат привлечни за целната група?

Модул 3: Структура на обука

Прашања за дискусија:

Кои елементи треба да бидат клучни за време на воведот во обуката?

Кои техники за „кршење мраз“ ги знаете и кои од нив ги сметате за најефективни?

Какво е вашето искуство со микроучењето и како може ефективно да се имплементира во обуката?

Како би сакале да заврши обуката за да ви биде вредна?

Модул 4: Подготовка на атрактивна презентација и ефективни материјали за обука

Прашања за дискусија:

Кои дигитални алатки ги знаете и кои ги користевте при креирање презентации?

Кои се основните принципи кои ве водат кога креирате материјали за обука?

Кои техники и алатки ги сметате за клучни кога креирате атрактивни информативни материјали?

Какви се вашите искуства во креирањето и доставувањето сертификати на учесниците во обуката?

Модул 5: Справување со тешки учесници

Прашања за дискусија:

Со какви видови на тешки учесници најдовте додека ја спроведувавте обуката?

Кои методи за справување со тешки учесници беа најефективни за вас?

Можете ли да спделите искуство кога најдовте на тежок учесник и како се справивте со тоа?

Кои се клучните совети што би сакале да ги добиете за справување со тешки учесници?

Модул 6: Резиме

Прашања за дискусија:

Кои се вашите главни заклучоци и откритија по обуката?

Како имате намера да ги имплементирате стекнатите знаења и вештини во професионалната пракса? Што можеше да се направи поинаку или што можеше да се додаде во програмата за обука за да биде уште поефективна?

Предложените прашања имаат за цел да поттикнат дискусија и размислување на учесниците за темите што се дискутираат.

СЦЕНАРИО 2

Тема 2: “Повратна информација: зајакнување на едукаторите ефективно да подучуваат и да даваат повратни информации и во традиционалните и во онлајн поставките за обука”.

Учесници: Едукатори кои работат со обесправени возрасни лица

Времетраење: 8 часа обука

Опис на обуката: Во ера во која образованието се развива, клучната улога на конструктивната повратна информација во подобрувањето на резултатите од учењето на возрасните е нагласена во секоја фаза. Оваа обука ќе ги истражи клучните елементи на развивање стратегии и вештини за обезбедување конструктивна повратна информација и во наставата лице в лице и во онлајн наставата. Едукаторите ќе анализираат различни тактики и техники за да обезбедат фер, транспарентно и ефективно искуство за учениците.

Цел на обуката: Обуката има за цел да ги опреми едукаторите и обучувачите со знаења и вештини потребни за дизајнирање и имплементација на ефективни стратегии за повратни информации и во традиционални и во онлајн средини за учење.

Резултати од учењето:

По завршувањето на обуката, учесниците ќе можат:

- Дефинирајте и опишете ја важноста на повратните информации во образовен контекст.
- Разграничување помеѓу различни видови повратни информации и разбирање на нивната примена во различни образовни контексти.
- Применете ги најдобрите практики и стратегии за обезбедување усна и писмена повратна информација.
- Разберете ја важноста на врсниците и самооценувањето во процесот на учење.
- Разберете ги предизвиците за давање повратни информации во традиционалните услови и бидете способни да управувате со овие предизвици.
- Идентификувајте и користете соодветни онлајн алатки и платформи за да обезбедите ефективни повратни информации.
- Разберете како технологијата влијае на процесот на повратни информации и бидете способни да ги приспособат нивните методи на различни средини за учење преку Интернет.
- Разберете ги предизвиците за обезбедување онлајн повратни информации и бидете подготвени да се справите со нив.
- Проценете ја ефективноста на дадените повратни информации и приспособете ги како одговор на потребите на учесниците.
- Користете различни стратегии и алатки за постојано подобрување на нивниот пристап кон давање повратни информации.

РАМКОВНА ПРОГРАМА

Модул 1

Вовед во повратни информации во образованието (времетраење 120 мин.)

- Запознавање со концептот на повратна информација и неговата улога во образованието.
- Видови повратни информации (формативни и сумативни), нивната цел и важност во различни контексти.
- Влијанието на ефективната повратна информација врз резултатите од учењето на учениците.
- Практични примери и студии на случај кои ја илустрираат важноста на повратните информации.

Модул 2

Давање ефективна повратна информација во традиционалното образование (времетраење 120 мин.)

- Принципи на ефективна повратна информација во традиционалното образование.
- Стратегии за обезбедување усна и писмена повратна информација за учесниците.
- Врсниците и самооценувањето како форми на повратна информација.
- Групни активности и дискусии за заеднички предизвици и решенија за давање повратни информации во поставките лице в лице.

Модул 3

Давање ефективни повратни информации во онлајн образованието (времетраење 120 мин.)

- Улогата на технологијата во обезбедувањето повратни информации во онлајн образованието.
- Специфични онлајн алатки и платформи за повратни информации (на пр. Kahoot, видео повратни информации, форуми за дискусија).
- Стратегии за одржување на односите и ангажирање во онлајн повратни информации.
- Групни активности и дискусии за предизвиците со онлајн повратни информации.

Модул 4

Евалуација и континуирано подобрување (времетраење 120 мин.)

- Стратегии за проценка на ефективноста на повратните информации и нивното влијание врз учењето на учесниците.
- Студии на случај и примери од реалниот свет за успешна имплементација на повратни информации.
- Завршни групни дискусии и прашања и одговори, сумирање на клучните учења и акциони планови за учесниците.

Модул 5

Резиме (времетраење 30 мин.)

Прашања за дискусија:

- Кои се вашите главни заклучоци по обуката?
- Како имате намера да ги имплементирате стекнатите знаења и вештини во професионалната пракса?
- Што можеше да се направи поинаку или што можеше да се додаде во програмата за обука за да биде уште поефективна?

Предложените прашања имаат за цел да поттикнат дискусија и размислување на учесниците за темите што се дискутираат.

ПРЕДЛОГИ ЗА ПРАШАЊА ВО ИНДИВИДУАЛНИ МОДУЛИ

Во текот на модулот, обучувачот може да ги постави следниве прашања со цел да поттикне дискусија и да ги поттикне учесниците активно да учествуваат. Ова е само предлог и инспирација за раководителот на работилницата. Прашањата се наменети да иницираат дискусија и може да се прилагодат на специфичноста на групата и искуството на обучувачот. Тие исто така можат да ги инспирираат учесниците да ги споделат своите мисли и искуства, што може да ја збогати дискусијата и процесот на учење за време на обуката:

Модул 1: Вовед во повратна информација во образованието

Прашања за дискусија:
 Како го разбирате концептот на повратна информација во образовен контекст?
 Зошто повратните информации се толку важни во образовниот процес?
 Какви разлики гледате помеѓу формативната и сумативната повратна информација?
 Можете ли да дадете пример за ситуација кога повратните информации имале значително влијание врз вашиот развој?

Модул 2: Давање ефективни повратни информации во традиционалното образование

Прашања за дискусија:
 Со какви предизвици се соочувате кога давате повратни информации за учесниците во традиционалното образование?
 Кои методи ги претпочитате кога давате усна наспроти писмена повратна информација?
 Кои придобивки и предизвици ги гледате во користењето на врсниците или самооценувањето?
 Кои се најчестите грешки што ги прават обучувачите и воспитувачите кога даваат повратни информации?

Модул 3: Давање ефективни повратни информации во онлајн образованието

Прашања за дискусија:
Кои онлајн алатки ги сметате за најефикасни во обезбедувањето повратни информации за учесниците?
Со какви специфични предизвици се соочувате кога давате повратни информации во онлајн опкружување?
Како ги одржувате односите и ангажманот на учесниците во онлајн средина за учење?
Кои стратегии ги користите за да ги направите повратните информации повеќе лични и да се вклучите во онлајн образованието?

Модул 4: Евалуација и континуирано подобрување

Прашања за дискусија:
Како ја оценувате ефективната на повратните информации што им ги давате на вашите ученици?
Кои техники или алатки ви помагаат постојано да го подобрувате процесот на повратни информации?
Можете ли да дадете пример за успешно спроведување на повратни информации што резултирало со значителни придобивки за учениците?
Кои се вашите планови за понатамошен развој и подобрување на процесот на повратна информација?

Модул 5: Резиме

Прашања за дискусија:
Кои се вашите главни заклучоци по обуката?
Како имате намера да ги имплементирате стекнатите знаења и вештини во професионалната пракса?
Што можеше да се направи поинаку или што можеше да се додаде во програмата за обука за да биде уште поефективна?
Кои аспекти од обуката беа највредни за вас и зошто?

ЕДУКАТИВНИ АЛАТКИ:

Секој МОДУЛ се состои од 2 сценарија со едукативни материјали како што се мултимедијални презентации, работни листови/вежби, студии на случај/добри практики, инфографици, подкасти. Дополнително, Партнерите развија мултимедијална игра за едукатори.

РЕЗИМЕ

Материјалот содржан во ова упатство е алатка за сите едукатори кои работат со возрасни, со посебен акцент на оние од обесправени средини. Тоа е сеопфатен извор на знаење кој има за цел да помогне да се создадат едукативни часови кои се поефективни и прилагодени на индивидуалните потреби на учесниците.

Клучна цел на водичот е да ги земе предвид индивидуалните разлики и потреби на учесниците. Секој возрасен учесник е уникатен и има свои цели, искуства, нивоа на вештини и мотивации. Ова е причината зошто едукаторите треба да бидат флексибилни и подготвени да го приспособат својот пристап на специфичните потреби на нивните учесници.

Вреди да се нагласи дека социјалната вклученост е важна цел и образованието на возрасни игра клучна улога во постигнувањето на оваа цел. Со користење на материјалите содржани во овој водич, едукаторите ќе можат подобро да ги поддржат своите учесници во градењето вештини, развојот на потенцијалот и борбата против социјалната исклученост.

Ги охрабруваме сите едукатори да ги користат материјалите во овој водич за да создадат повеќе персонализирани искуства за учење. Заедно можеме да изградиме поотворено и поинклузивно општество преку образование на возрасни. Сите едукативни материјали се достапни на платформата на лидерот на проектот на FUNDACJA EDUKACJI ROZWOJU I INNOWACJI (Фондација за развој на образованието и иновации): feriplatform.org.pl и на веб-страниците на партнерите.

SUMMARY